

TRÊN NHỮNG GIAO LỘ

Buôn Bán Gỗ Bất Hợp Pháp
Giữa Lào và Việt Nam

LỜI CẢM ƠN

Báo cáo này được xuất bản với sự hỗ trợ tài chính của Liên Minh Châu Âu. EIA hoàn toàn chịu trách nhiệm với nội dung trong báo cáo và khẳng định rằng báo cáo này không phản ánh quan điểm của Liên Minh Châu Âu trong bất cứ hoàn cảnh nào.

EIA xin chân thành cảm ơn Quý Adessim đã hỗ trợ chúng tôi trong công tác điều tra tội phạm về môi trường.

Báo cáo này do Cơ quan Điều tra Môi trường biên soạn và hiệu đính

Thiết kế cấu trúc:
www.designsolutions.me.uk

Xin chân thành cảm ơn Báo Emmerson đã cho in báo cáo này (Emmerson Press: +44 (0)1926 854400)

Tháng 7 năm 2011

CƠ QUAN ĐIỀU TRA MÔI TRƯỜNG (EIA)

62/63 Upper Street, London N1 0NY, UK
Tel: +44 (0) 20 7354 7960
Fax: +44 (0) 20 7354 7961
email: ukinfo@eia-international.org
www.eia-international.org

TRANG BÌA:
Xe tải vận chuyển gỗ từ Lào, Pleikan,
Việt Nam, 2010 © EIA

MỤC LỤC

- 1 PHẦN GIỚI THIỆU
- 2 NHỮNG CẢNH RỪNG NGUY CẤP CỦA LÀO
- 6 NGÀNH CHẾ BIẾN GỖ ĐANG TRÊN ĐÀ PHÁT TRIỂN CỦA VIỆT NAM
- 8 CẬN CẢNH HOẠT ĐỘNG BUÔN BÁN GỖ BẤT HỢP PHÁP XUYÊN BIÊN GIỚI
- 16 ĐIỂM ĐẾN TIẾP THEO
- 18 CHÍNH SÁCH QUẢN TRỊ RỪNG QUỐC TẾ
- 20 ĐỀ XUẤT KHUYẾN NGHỊ

HAI NGHĨA:

đong: Việt Nam – đơn vị tiền tệ

đong: Lào – rừng

PHẦN GIỚI THIỆU

© EIA

Màn đêm đang dần buông xuống tại một trạm kiểm lâm vùng sâu ở Attapeu, một tỉnh thuộc khu vực đông nam Lào, vào một ngày tháng 2 năm 2011. Đường biên giới với Việt Nam chỉ cách đây một vài cây số và vùng này bỗng yên ắng một cách lạ thường do những công nhân Việt Nam làm việc tại công trường xây dựng thủy điện, dự án trồng rừng và khai thác gỗ đều đã trở về quê đón Tết. Hai chiếc xe máy dựng sát tường là tang vật tịch thu từ những kẻ tham gia buôn lậu gỗ hồng sắc có giá trị kinh tế cao xuyên biên giới. Vài tháng trước, chuyên gia của Cơ quan Điều tra Môi trường đã tận mắt chứng kiến 34 xe tải vận chuyển gỗ tròn dọc tuyến đường này hướng về Việt Nam. Mặc dù Lào đã ban hành lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn, nhưng những chiếc xe này vẫn được phép lưu hành mà không gặp trở ngại nào.

Ngang nhiên vi phạm luật pháp Lào đã trở thành chuyện thường ngày tại vùng đất này, do các khoản lợi nhuận khổng lồ từ hoạt động buôn bán gỗ bất hợp pháp từ Lào sang Việt Nam. Quá trình điều tra thực địa trong năm 2010 và 2011, EIA đã làm việc với ba doanh nghiệp khai thác gỗ ở Lào; hàng năm ba doanh nghiệp này xuất khẩu khoảng 250.000 m³ gỗ tròn sang Việt Nam. Trong thực tiễn, tổng lượng gỗ tròn buôn bán giữa hai quốc gia này ít nhất phải gấp đôi con số này.

Lượng gỗ này được khai thác từ một vài cánh rừng nguyên sinh nhiệt đới cuối cùng của khu vực Mê Kông và được dùng làm nguyên liệu cho ngành chế biến gỗ đang phát triển mạnh của Việt Nam. Trong khi đó các doanh nghiệp gỗ của Lào luôn than phiền thiếu nguyên liệu. Tại Lào, đối tượng duy nhất hưởng lợi từ hoạt động buôn bán gỗ này là quan chức chính phủ tiêu cực và doanh nghiệp có quan hệ tốt như Công ty Phonesack Vilaysack.

Doanh nghiệp này bán gỗ tròn cho các doanh nghiệp Việt Nam để thu về tiền mặt trong khi nhà máy gỗ ván sàn của họ tại Lào lại không thể đáp ứng các đơn hàng do thiếu nguyên liệu.

Đối tượng hưởng lợi chính từ hoạt động buôn bán gỗ bất hợp pháp này là các doanh nghiệp khai thác và nhà máy sản xuất đồ gỗ của Việt Nam nhờ nguồn cung gỗ tròn giá rẻ. Kết quả điều tra của EIA phát hiện ra rằng một trong những nhà thầu khai thác gỗ lớn nhất tại Lào lại là một doanh nghiệp quân đội của Việt Nam; tháng 4 năm 2011, EIA đã chứng kiến một bãi tập kết gỗ lớn do doanh nghiệp này sở hữu tại Attapeu chuẩn bị vận chuyển sang Việt Nam. Thông qua hoạt động đầu tư vào các dự án trồng rừng, khai thác gỗ và xây dựng thủy điện, các doanh nghiệp Việt Nam đã được phép khai thác những cánh rừng rộng lớn tại Lào trải dài từ tỉnh Xiêng-Khoảng ở miền trung xuống đến tỉnh Attapeu ở miền nam.

Phần lớn lượng gỗ tròn buôn lậu xuyên biên giới được đưa vào chế biến đồ gỗ tại Việt Nam rồi xuất sang các thị trường lớn là Hoa Kỳ và EU. Mặc dù cả hai thị trường này đều đã thực thi nhiều chính sách loại bỏ gỗ bất hợp pháp khỏi thị trường, tuy nhiên luồng gỗ tròn vẫn tiếp tục tràn vào.

EIA đã công bố công khai các hoạt động buôn bán gỗ bất hợp pháp giữa Việt Nam và Lào lần đầu tiên vào năm 2008. Kết quả các cuộc điều tra gần đây cho thấy tình hình không có gì biến chuyển. Đã đến lúc chính phủ của hai quốc gia này phải phối hợp hành động để chặn đứng hoạt động buôn bán trái phép này và giải quyết dứt điểm tình trạng khai thác cạn kiệt tài nguyên rừng quý giá tại Lào.

EIA
Tháng 7 năm 2011

ẢNH TRÊN:

Gỗ tròn của Lào do một doanh nghiệp Quân đội Việt Nam khai thác, Thành phố Vinh, Việt Nam, năm 2011

NHỮNG CẢNH RỪNG NGUY CẤP CỦA LÀO

© EIA

ẢNH TRÊN:

Khu vực tập kết gỗ tròn, Tỉnh Attapeu, Lào, 2011.

Lào (tên chính thức là Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào), quốc gia không có biển, nằm ở trung tâm vùng Mê Kông và hiện còn sở hữu một vài cánh rừng mưa nhiệt đới nguyên sinh lớn nhất ở khu vực Đông Nam Á. Những cánh rừng này là sinh cảnh cho các loài thú lớn như hổ và voi châu Á cũng như nhiều loài cổ đại, đặc hữu, nguy cấp. Những khu rừng này là nơi lưu giữ những giá trị đa dạng sinh học quý giá.

Tài nguyên rừng của Lào cung cấp nguồn nguồn sinh kế cho hàng triệu người dân bản địa và nông thôn. Tính đến năm 2008, 70% dân số của Lào sinh sống tại khu vực nông thôn, tương đương với 4,2 triệu người.¹ Các cộng đồng này lấy khai thác tài nguyên rừng làm sinh kế như thực phẩm, nhiên liệu, vật liệu làm nhà và thuốc chữa bệnh.

Rừng của Lào hiện đang bị đe dọa nghiêm trọng do bị khai thác cạn kiệt dẫn đến mất rừng. Một trong những mối đe dọa chính là hoạt động khai thác lâm sản làm nguyên liệu cho ngành chế biến gỗ của các quốc gia láng giềng trong đó có Việt Nam, Trung Quốc và Thái Lan. Việc các quốc gia này thắt chặt kiểm soát hoạt động khai thác gỗ trong nước đã làm gia tăng lượng gỗ khai thác tại các khu rừng của Lào.

Các cánh rừng của Lào ngày càng bị thu hẹp do các dự án phát triển hạ tầng, thủy điện, khai thác mỏ và trồng cây công nghiệp dẫn đến hậu quả là tài nguyên rừng bị khai thác trái phép và không bền vững.

Trong khi số liệu thống kê độ che phủ rừng có mức độ chính xác rất khác nhau

thì có một điều chắc chắn là tốc độ mất rừng ở Lào hiện nay đã đến mức báo động. Độ che phủ rừng đã suy giảm từ 70% trong thập niên 40 xuống còn 41% vào năm 2002.

Tỷ lệ mất rừng hàng năm trong hai thập kỷ qua lên đến trên 90.000 ha.² Phần lớn diện tích rừng còn lại là rừng nghèo kiệt hầu như không có giá trị đa dạng sinh học.³

Mất rừng gây hậu quả vô cùng nghiêm trọng đối với giá trị đa dạng sinh học quý giá. Các loài động vật hoang dã đang đối mặt với nguy cơ bị buôn bán như món hàng thương mại, sinh cảnh sống bị chia cắt và dần biến mất. Các chuyên gia bảo tồn đánh giá mức độ đa dạng sinh học ở Lào có thể không cao như số liệu công bố.⁴

Các cộng đồng sống phụ thuộc vào tài nguyên rừng ở Lào ngày càng bị tách rời khỏi các chính sách phát triển mà trong đó họ được đền bù quá ít so với tổn thất to lớn mà họ phải gánh chịu do thay đổi sinh kế truyền thống. Theo Chương trình Phát triển Liên hiệp Quốc, lâm sản ngoài gỗ tạo ra đến 90% thu nhập cho các hộ gia đình nghèo ở Lào.⁵

Rừng cũng đóng một vai trò vô cùng quan trọng trong việc cung cấp nước sạch và quản lý tài nguyên nước nói chung. Theo đó, nước đóng vai trò thiết yếu trong sản xuất thủy điện và là một yếu tố then chốt trong chiến lược phát triển của Chính phủ Lào cũng như trong hệ thống thủy lợi, một mục tiêu hàng đầu để bảo đảm an ninh lương thực cho dân số nông thôn.

Trong khi các dự án khai thác gỗ và phát triển hạ tầng ngày càng lấy đi nguồn sinh kế của các cộng đồng này, thì việc thực thi luật pháp để đảm bảo họ được bồi thường thỏa đáng khi rừng bị khai thác lại thường bị xem nhẹ. Sinh kế của cộng đồng nông thôn vốn đã không được cải thiện thì nay những chính sách quản lý tài nguyên thiên nhiên của Chính phủ đang làm cho cuộc sống của họ ngày càng trở nên khó khăn hơn.

QUY ĐỊNH LÔNG LẼO

Theo báo cáo, Lào hiện có hàng loạt văn bản luật kiểm soát hoạt động khai thác và buôn bán gỗ, nhưng trong thực tiễn, công tác quản lý thường bị buông lỏng và để phát sinh tiêu cực. Theo Luật Lâm nghiệp của Lào, giấy phép khai thác gỗ chỉ cấp cho những diện tích rừng sản xuất có cắm mốc ranh giới và có phương án quản lý rừng bền vững đã được phê duyệt. Trường hợp ngoại lệ chỉ áp dụng cho một số dự án đặc biệt cần giải phóng mặt bằng để xây dựng hạ tầng. Tuy nhiên, trong thực tiễn, quy định này hầu như không được nghiêm chỉnh chấp hành.

Hoạt động khai thác trong các khu rừng phòng hộ và khu bảo tồn, cũng như rừng sản xuất mà không có phương án quản lý vẫn diễn ra tràn lan và Chính phủ Lào đã xác định đây chính là nguyên nhân hàng đầu cùng với tập quán du canh du cư đã làm cho rừng bị suy thoái nghiêm trọng. Diện tích rừng giáp khu vực đường biên và các khu bảo tồn quốc gia hiện đang lưu giữ một trữ lượng lớn nhất các loài cây gỗ có giá trị thương mại và đang trở thành điểm nóng đặc biệt của hoạt động khai thác gỗ trái phép.⁶

Hoạt động phá rừng đang ngày đêm tiếp diễn ở Lào chính là hậu quả trực tiếp của việc buông lỏng quản lý. Trong hai thập kỷ qua, các văn bản luật, nghị định chính phủ và chính sách được ban hành đã tạo ra một khuôn khổ pháp lý đầy đủ nhằm phục vụ công tác quản lý nhà nước từ quyền hưởng dụng đất đến xuất khẩu gỗ, tuy nhiên trong thực tiễn, việc thực hiện những quy định này chỉ mang tính hình thức hoặc bị buông lỏng. Thực thi luật pháp bị buông lỏng do các nhóm lợi ích trong đó có lực lượng quân đội, doanh nhân và quan chức tiêu cực đã làm cạn kiệt nguồn tài nguyên quốc gia mà không bị nghiêm trị. Như lời một cán bộ thanh tra lâm nghiệp đã nói với phóng viên: "Chúng tôi đã bắt giữ nhiều đối tượng. Chúng tôi thậm chí vẫn chúng làm thuê cho ai và chúng khai báo họ tên của những nhân vật quan trọng. Sau đó chúng tôi đã liên hệ với các nhân vật đó qua điện thoại để thu thập thông tin cụ thể, nhưng họ đã bác bỏ tất cả. Chúng tôi có thể làm được gì? Họ là những người có thể lực".⁷

Với một hệ thống yếu kém như vậy thì mục tiêu mà Chính phủ Lào công bố là nâng độ che phủ rừng toàn quốc lên 70% vào năm 2020 giương như là một mục tiêu quá tham vọng và hầu như là không thể đạt được. Để đạt được mục tiêu, Chính phủ Lào dự kiến khoanh nuôi xúc tiến tái sinh tự nhiên 6 triệu ha và trồng mới 500.000 ha rừng. Tuy nhiên với tốc độ mất rừng khoảng 0,6%/ năm thì nhiều khả năng độ che phủ rừng của Lào sẽ giảm xuống 30% vào năm 2020.⁸

Thật trớ trêu là một trong những lý do chính mà Lào đưa ra để nâng cao độ che phủ rừng là để bảo vệ tài nguyên nước quốc gia, một yếu tố then chốt đảm bảo sự phát triển hệ thống thủy điện vì ngành

ẢNH DƯỚI:

Cộng đồng nông thôn sống phụ thuộc vào tài nguyên rừng ở Lào.

© EIA

ẢNH DƯỚI:

Cảnh quan rừng, tỉnh Attapeu, Lào.

ẢNH DƯỚI CÙNG:

Diện tích rừng bị khai thác trắng cho trồng cây công nghiệp, Lào.

này đã trở thành một nguồn thu xuất khẩu quan trọng.⁹ Tuy nhiên, chính sự phát triển ồ ạt của các dự án thủy điện trên phạm vi toàn quốc của Lào đang làm cho hoạt động phá rừng diễn ra ngày càng nghiêm trọng.

Tham nhũng là một vấn nạn tràn lan trong ngành lâm nghiệp của Lào, điều này lý giải vì sao luật pháp quốc gia bị buông lỏng. Một công tố viên của Chính

phủ xác nhận rằng số lượng công chức ngành lâm nghiệp bị buộc tội nhận hối lộ đang tăng lên, do nhận tiền hối lộ để cấp phép sản lượng khai thác vượt hạn ngạch cho phép.¹⁰ Trong năm 2010, Lào đứng thứ 15 trong tổng số 178 quốc gia có mức độ tham nhũng lớn nhất theo đánh giá xếp hạng của Ủy ban Giám sát chống tham nhũng thuộc Tổ chức Minh bạch Quốc tế.¹¹ Ước tính các doanh nghiệp khai thác gỗ dành 20% trong tổng chi phí hoạt động để hối lộ cho các quan chức cao cấp để có được hạn ngạch khai thác, và 15-20% hối lộ cho các cán bộ cấp thấp hơn.¹²

Năm 2008, Thủ tướng Chính phủ Lào đã ban hành một nghị định trong đó chỉ đạo tái cơ cấu lại hệ thống quản lý ngành lâm nghiệp theo hướng giảm bớt quyền hạn của Cục Lâm nghiệp. Cũng trong năm đó, Vụ Thanh tra Lâm nghiệp mới đã được thành lập với chức năng thanh tra độc lập các hoạt động của ngành. Mặc dù Vụ Thanh tra Lâm nghiệp được trao quyền hạn mạnh mẽ, nhưng cho đến nay, Vụ này vẫn chưa phát huy tối đa quyền hạn của mình do thiếu cán bộ có năng lực và kinh phí hạn hẹp. Họ cũng chưa tích cực xử lý các vụ việc liên quan đến lợi ích của những người có thế lực.

Về nguyên tắc, hoạt động buôn bán gỗ ở Lào đều được quản lý. Từ năm 1999, Chính phủ đã áp dụng hàng loạt các biện pháp ngăn chặn xuất khẩu gỗ chưa qua chế biến với nỗ lực giảm tỷ lệ khai thác gỗ rừng và thúc đẩy sự phát triển của ngành chế biến gỗ trong nước. Năm 2007, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành sắc lệnh trong đó quy định rõ lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn nguyên liệu và chỉ có sản phẩm gỗ thành phẩm mới được phép xuất khẩu.¹³

© EIA

© EIA

Tuy nhiên, những quy định pháp luật do Chính phủ trung ương ban hành hậu như không được thực thi, gỗ tròn và gỗ xẻ vẫn được xuất ra khỏi nước Lào, ví dụ sắc lệnh của Thủ tướng Chính phủ năm 2002 quy định cấm xuất khẩu gỗ tròn nguyên liệu và chỉ cho phép xuất khẩu các sản phẩm gỗ đã qua chế biến.

Phần lớn các hoạt động buôn bán gỗ xuất phát từ nhu cầu gỗ nguyên liệu của các quốc gia láng giềng, nhất là từ Việt Nam. Lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn không được thực thi là một thất bại thảm hại và là một lời giải cho câu hỏi vì sao ngành chế biến gỗ của Lào lại không có đủ nguyên liệu. Tháng 2 năm 2011, người phát ngôn của Hiệp hội Đồ gỗ của Lào than phiền về tình trạng thiếu nguyên liệu đầu vào và ảnh hưởng của nó đến lợi nhuận của các xí nghiệp đồ gỗ, hậu quả là đơn hàng xuất khẩu bị hủy bỏ và đề nghị Chính phủ chặn đứng hoạt động xuất khẩu gỗ chưa qua chế biến.¹⁴

Lý do hàng đầu khiến cho ngành chế biến gỗ của Lào thiếu hụt nguồn nguyên liệu là do bùng nổ hoạt động buôn bán gỗ tròn với quốc gia láng giềng Việt Nam, vi phạm lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn của Lào. Mười tháng đầu năm 2008, chỉ riêng cửa khẩu Bờ Y, tỉnh Gia Lai, Hải quan Việt Nam ghi nhận đã có 220.000 m³ gỗ tròn nhập khẩu từ Lào vào Việt Nam.¹⁵

Sự bất lực của các cơ quan chức năng Lào trong việc thực hiện lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn đã được nêu rõ trong một bài báo đăng tải năm 2004. Một người đại diện cho ngành chế biến gỗ đã phát hiện hơn 1.000 m³ gỗ tròn của Lào ở một quốc gia láng giềng giấu tên. Doanh nghiệp thu mua gỗ cho biết họ đã mua số gỗ tròn này từ một số quan chức chính phủ của Lào. Khi bị đại diện này thông báo với doanh nghiệp mua gỗ rằng gỗ tròn không được phép xuất ra khỏi lãnh thổ Lào "Họ cười mỉa mai và vặn lại thế ai là người cấm xuất khẩu gỗ tròn?". Cũng trong năm đó, Chính phủ Lào đã dành hạn ngạch 270.000 m³ gỗ cho ngành chế biến gỗ trong nước nhưng chỉ có 20.000 m³ đến được với cơ sở chế biến trong nước.¹⁶

Có dấu hiệu cho thấy Chính phủ Lào đang dần nhận thức được sự cần thiết phải thực thi luật lâm nghiệp. Tháng 6 năm 2011, Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo lực lượng thanh tra và công an kiểm tra các xe tải bị tình nghi buôn lậu gỗ sang Việt Nam và Trung Quốc.¹⁷

Tuy nhiên những hành động như vậy chỉ là những biện pháp ngăn chặn chưa đủ mạnh so với lực lượng đường chức đang muốn chiếm đoạt tài nguyên thiên nhiên của Lào. Là một quốc gia với phần đông dân số sinh sống ở khu vực nông thôn, phân bố dân cư thưa thớt, cộng với hệ thống quản lý yếu kém và mức độ tham nhũng cao, Lào trở thành tâm điểm khai thác tài nguyên của các quốc gia láng giềng có nền kinh tế phát triển hơn. Điều này không chỉ đúng với hoạt động khai thác gỗ mà còn với cả các mặt hàng nông sản như cao su và dự án thủy điện.

TÁC ĐỘNG CỦA CÁC DỰ ÁN TRỒNG CÂY CÔNG NGHIỆP VÀ THỦY ĐIỆN

Phát triển cây công nghiệp và các dự án thủy điện quy mô lớn là nền tảng quan trọng trong chiến lược phát triển dài hạn của Lào. Các dự án này được cả Chính phủ và Ngân hàng Phát triển Châu Á, cũng như các tổ chức khác, quan tâm thúc đẩy.

Tiềm năng phát triển thủy điện đóng góp 16% trong tổng thu nhập quốc dân của Lào.¹⁸ Mười thủy điện đã đi vào hoạt động và ít nhất 27 thủy điện đã được phê duyệt cho triển khai thực hiện.¹⁹ Việc mở rộng các dự án thủy điện xuất phát từ nhu cầu năng lượng của các quốc gia láng giềng là Việt Nam và Thái Lan. Trồng rừng là một phần trong chiến lược dài hạn mà Chính phủ coi là hoạt động sản xuất lại hiệu quả kinh tế cao hơn. Đặc biệt, diện tích rừng trồng cao su do các doanh nghiệp Trung Quốc và Việt Nam bỏ vốn đầu tư đang tăng lên nhanh chóng.

Chính sách phát triển này đang thu hút nhiều dòng vốn đầu tư nước ngoài lớn vào cả hai ngành. Nhiều diện tích rừng lớn bị chuyển đổi mục đích sử dụng và bị ngập lụt gây thiệt hại nghiêm trọng về môi trường và xã hội.²⁰

Cả hai lĩnh vực xây dựng hạ tầng và trồng cây công nghiệp đều tạo ra những cơ hội tiếp cận nguồn gỗ rừng quý giá mà không nằm trong diện tích rừng sản xuất, do các doanh nghiệp được cấp hạn ngạch khai thác gỗ tận thu để giải phóng mặt bằng. Lượng gỗ khai thác tận thu là rất lớn – theo báo cáo chỉ riêng Cao nguyên Nakai, lượng gỗ khai thác tận thu để giải phóng mặt bằng xây dựng đập thủy điện Nam Theun 2 lên đến hơn một triệu m³.²¹

Năm 2008, ước tính 60% lượng gỗ khai thác ở Lào được cấp phép theo hạn ngạch đặc biệt cho các dự án thủy điện và xây dựng hạ tầng.²² Trên lãnh thổ Lào, quân đội cũng tham gia các hoạt động khai thác tài nguyên từ các dự án thủy điện. Ví dụ, Bộ Quốc phòng được giao nhiệm vụ khai thác và bán gỗ tận thu từ dự án xây dựng thủy điện Nam Ngum 3, hai doanh nghiệp đã được Bộ Quốc phòng ký hợp đồng khai thác tận thu 70.000 m³.²³

Theo quy định của Luật Lâm nghiệp, cây công nghiệp chỉ được phép phát triển trên diện tích đất nghèo kiệt nhưng định nghĩa "đất nghèo kiệt" lại không được quy định rõ ràng. Trong thực tiễn, nhiều diện tích cây công nghiệp được trồng mới trên đất lâm nghiệp và đây chính là nguyên nhân hàng đầu dẫn đến mất rừng. Với hoạt động khai thác gỗ ở Lào, chính sách phát triển cây công nghiệp chưa được quy định rõ ràng. Các doanh nghiệp coi việc xin cấp phép phát triển cây công nghiệp là phương tiện để khai thác gỗ, và trong một số trường hợp rừng sau khi khai thác thì lại bị bỏ hoang hóa.²⁴

© EIA

NGÀNH CHẾ BIẾN GỖ ĐANG TRÊN ĐÀ PHÁT TRIỂN CỦA VIỆT NAM

© EIA

© EIA

ẢNH TRÊN CÙNG:

Nhà máy sản xuất đồ ngoại thất, Quy Nhơn, Việt Nam.

ẢNH TRÊN:

Ván gỗ tròn vàng đưa vào lò sấy, Quy Nhơn, Việt Nam.

Ngành gỗ Việt Nam đang trên đà phát triển mạnh mẽ với doanh thu hàng tỷ USD trong thập kỷ qua, chủ yếu nhờ đóng góp của ngành sản xuất đồ gỗ mang lại lợi nhuận lớn và hiện đứng thứ sáu trên thế giới. Năm 2010, kim ngạch xuất khẩu sản phẩm gỗ của Việt Nam đạt 3,4 tỷ USD và dự kiến tăng lên 4 tỷ USD trong năm 2011.²⁵

Thị trường xuất khẩu là động lực quan trọng thúc đẩy sự tăng trưởng của ngành chế biến gỗ Việt Nam với hơn 2.500 doanh nghiệp hoạt động trên phạm vi toàn quốc.²⁶ Năm 2007, kim ngạch xuất khẩu đồ gỗ đạt 2,4 tỷ USD, chiếm 20% trong tổng kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam.²⁷ Chính phủ đặt kế hoạch tăng kim ngạch xuất khẩu sản phẩm gỗ lên gấp đôi với tổng giá trị 7,8 tỷ USD vào năm 2020.²⁸

Năm 2010, Việt Nam xuất khẩu sản phẩm gỗ sang 26 quốc gia, các thị trường trọng điểm gồm EU, Hoa Kỳ và Nhật Bản. Năm 2008, Hoa Kỳ là thị trường xuất khẩu đồ gỗ lớn nhất của Việt Nam với kim ngạch xuất khẩu khoảng 1 tỷ USD, kim ngạch xuất khẩu vào thị trường EU đạt 600 triệu USD. Xuất khẩu đồ gỗ đóng vai trò quan trọng trong hoạt động kinh tế Việt Nam, điều này thể hiện nổi bật trong số liệu thống kê nửa đầu năm 2010, một phần ba số lô hàng xuất khẩu của Việt Nam vào thị trường Hoa Kỳ là mặt hàng đồ gỗ.²⁹

Trong khi nhu cầu nhập khẩu của thị trường EU và Hoa Kỳ suy giảm trong năm

2009 và chưa phục hồi về mức trước khủng hoảng tài chính toàn cầu thì các quốc gia như Trung Quốc và Trung Đông lại gia tăng nhu cầu mạnh mẽ đối với đồ gỗ của Việt Nam, nhất là các mặt hàng có nguồn gốc gỗ cứng nhiệt đới quý hiếm và đắt tiền.³⁰

Kể từ khi Việt Nam thực thi chính sách "Đóng cửa rừng" vào năm 1997, hoạt động khai thác gỗ trong nước bị kiểm soát chặt chẽ. Do thị trường xuất khẩu đồ gỗ bùng nổ mạnh mẽ, Việt Nam ngày càng lệ thuộc nhiều hơn vào nguồn gỗ nhập khẩu để đáp ứng nhu cầu nguyên liệu đầu vào cho ngành chế biến gỗ. Hiện nay, lượng gỗ nhập khẩu chiếm đến 80% nguồn cung cấp gỗ.³¹

Năm 2000, kim ngạch nhập khẩu gỗ tròn và gỗ xẻ của Việt Nam là 123 triệu USD.³² Năm 2008, con số này tăng mạnh lên 1,1 tỷ USD.³³ Năm 2011, ước tính Việt Nam nhập khẩu ba triệu m³.³⁴ Năm 2010, Hiệp hội Gỗ và Lâm sản Việt Nam (VIFOREST) công bố rằng các doanh nghiệp chế biến gỗ trong nước cần 6,4 triệu m³ để đáp ứng nhu cầu nguyên liệu sản xuất theo kế hoạch đề ra, nhưng nguồn cung gỗ trong nước, chủ yếu từ rừng trồng chỉ có thể cung cấp được 1,6 triệu m³.³⁵

Chính sách thu mua gỗ của Việt Nam phản ánh những thay đổi về nhu cầu của người tiêu dùng. Việt Nam nhập khẩu một lượng lớn gỗ cứng rừng trồng như bạch đàn, keo và tếch để đáp ứng nhu cầu sản

phẩm gỗ ngoại thất thân thiện với môi trường của thị trường EU và Hoa Kỳ.

Tuy nhiên, ngành chế biến gỗ Việt Nam vẫn phụ thuộc chủ yếu vào nguồn cung gỗ rừng nhiệt đới trong đó có chò vàng, gỗ đầu và tếch từ rừng tự nhiên.

Trong số các quốc gia cung cấp gỗ rừng tự nhiên nhiệt đới cho Việt Nam, các quốc gia châu Á với diện tích rừng tự nhiên còn lại cuối cùng tương đối lớn gồm Myanmar, Malaysia và Lào. Là một quốc gia láng giềng thân cận trực tiếp và có mối quan hệ đặc biệt về chính trị và thương mại, Lào hiện nay cung cấp lượng lớn gỗ rừng tự nhiên nhiệt đới cho ngành chế biến gỗ Việt Nam Năm 2008, Việt Nam nhập khẩu gỗ tròn và gỗ xẻ từ Lào với kim ngạch nhập khẩu đạt 130 triệu USD, đây là một mức tăng trưởng mạnh từ 36 triệu USD trong năm 2010. Trong tổng kim ngạch nhập khẩu, kim ngạch nhập khẩu gỗ tròn là 55 triệu USD, chiếm 16% tổng kim ngạch nhập khẩu gỗ của Việt Nam.³⁶ Năm 2008, EIA ước tính Việt Nam nhập khẩu 500.000 m³ gỗ tròn từ Lào.³⁷

BẢO ĐẢM NGUỒN CUNG

Việt Nam đã xây dựng các chính sách phát triển lâm nghiệp và thương mại gỗ để ứng phó với các yếu tố bất ổn của nguồn cung gỗ nguyên liệu và thực hiện kế hoạch phát triển ngành chế biến gỗ trong khi vẫn duy trì và tăng cường kiểm soát khai thác gỗ trong nước đồng thời đầu tư thích đáng cho trồng rừng tự nhiên và phát triển rừng trồng.

Chiến lược Phát triển Lâm nghiệp Việt Nam giai đoạn 2006-2020 phấn đấu đạt mục tiêu phát triển và quản lý bền vững 16 triệu ha rừng và các khu bảo tồn, trong đó 8,4 triệu ha rừng sản xuất, nâng độ che phủ rừng toàn quốc lên 47% vào năm 2020. Dự kiến nguồn vốn đầu tư sẽ huy động từ các nhà đầu tư, Chính phủ và các nhà tài trợ ước đạt 6,5 tỷ USD, chiến lược đặt mục tiêu hàng năm sản xuất 6 triệu m³ gỗ xẻ vào năm 2020.³⁸

Mặc dù mục tiêu kế hoạch đặt ra là vậy nhưng ngành chế biến gỗ Việt Nam vẫn phụ thuộc chủ yếu vào nguồn gỗ nhập khẩu, với chính sách hỗ trợ nhập khẩu của Chính phủ thông qua việc áp dụng thuế nhập khẩu bằng 0% đối với gỗ tròn và gỗ xẻ, trong đó mức thuế nhập khẩu gỗ thành phẩm bị áp mức thuế cao đến 28%.

Về lý thuyết, văn bản pháp luật quản lý hoạt động buôn bán gỗ của Việt Nam quy định chỉ được phép nhập khẩu gỗ có nguồn gốc hợp pháp, tuy nhiên trong thực tiễn những quy định này lại bị phớt lờ. Năm 2003, EIA đã thông báo cho các cơ quan chức năng của Việt Nam về một lô hàng gỗ tròn nhập cảng Hải Phòng. Lô

hàng được nhập khẩu thông qua đường buôn lậu từ Indonesia về Việt Nam trong đó vi phạm lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn, tuy nhiên sau một thời gian bị tạm giữ, lô hàng đã được thông quan cho doanh nghiệp nhập khẩu.

Điều này cũng được phản ánh trong hồ sơ xin tài trợ của Việt Nam trình lên Ngân hàng Thế giới trong khuôn khổ một sáng kiến chính sách có tiêu đề Giảm phát thải từ Mất rừng và Suy thoái rừng (REDD).

Hồ sơ ghi rõ: "Đối với gỗ nhập khẩu, nếu các loài không thuộc danh mục quy định của CITES thì không bắt buộc phải cung cấp bằng chứng gỗ có nguồn gốc hợp pháp. Điều này làm phát sinh một số trường hợp lô hàng gỗ nhập khẩu được cho là hợp pháp mặc dù chúng được xuất khẩu một cách bất hợp pháp từ một quốc gia nào đó, nhất là từ Lào và Campuchia là hai trong số các quốc gia cấm xuất khẩu gỗ tròn và gỗ xẻ."³⁹

ẢNH DƯỚI:

Biển báo rừng trồng cao su của Việt Nam ở miền nam Lào.

MỐI QUAN HỆ LÁNG GIỀNG

Việt Nam và Lào đã thiết lập mối quan hệ kinh tế và chính trị chặt chẽ từ giữa thập niên 70, thông qua hàng loạt các hiệp định đặc biệt và văn bản ghi nhớ. Mối quan hệ này tạo vị thế thuận lợi cho Việt Nam trong việc khai thác tài nguyên thiên nhiên của quốc gia láng giềng này. Năm 2010, Việt Nam đã vượt qua Trung Quốc và Thái Lan để trở thành quốc gia đầu tư nước ngoài lớn nhất tại Lào với 252 dự án và tổng vốn đầu tư lên đến 2,7 tỷ USD.⁴⁰

Việt Nam và Lào phấn đấu tăng kim ngạch thương mại song phương từ 1 tỷ USD năm 2010 lên 5 tỷ USD vào năm 2020, trong đó tăng trưởng xuất khẩu khoáng sản, gỗ và thủy điện từ Lào sẽ chiếm tỷ trọng lớn.⁴¹

Theo kế hoạch đến năm 2020, Việt Nam sẽ đầu tư 31 dự án thủy điện tại Lào và hiện nay đã triển khai xây dựng một số thủy điện như thủy điện Xe Kaman 1 ở miền nam Lào.⁴² Việc Việt Nam tăng cường đầu tư vào các dự án thủy điện tại Lào thể hiện một nghịch lý khi mà gần đây Việt Nam đã công bố nhiều biện pháp hạn chế khai thác gỗ tận thu từ lòng hồ thủy điện trên phạm vi lãnh thổ của mình và nhất là khi Bộ Tài nguyên và Môi trường của Việt Nam cho rằng nguyên nhân gây lũ lụt là do chủ đầu tư các dự án thủy điện khai thác gỗ rừng đầu nguồn.⁴³

© EIA

CÂN CẢNH HOẠT ĐỘNG BUÔN BÁN GỖ BẤT HỢP PHÁP XUYÊN BIÊN GIỚI

ẢNH TRÊN:

Xe tải vận chuyển gỗ tròn từ Lào, thị trấn Pleikan, Việt Nam, 2010. Biểu tượng thủy điện Xe Kaman 1 cho biết địa điểm khai thác gỗ.

Năm 2008, EIA đã công bố một báo cáo về thực trạng doanh nghiệp sản xuất đồ gỗ của Việt Nam sử dụng tràn lan gỗ từ Lào nhất là gỗ dầu và trỏ vàng. Đáp lại những cáo buộc của EIA, các hiệp hội ngành chế biến gỗ Việt Nam đều lên tiếng phủ nhận việc sử dụng gỗ bất hợp pháp từ Lào, lý giải trước các bằng chứng ảnh chụp nhiều xe tải vận chuyển gỗ qua đường biên giới, họ cho rằng số gỗ đó được phép xuất khẩu hoặc có nguồn gốc từ rừng trồng ở Lào. Những lý giải trên đều không phản ánh đúng sự thật vì EIA đã từng chứng kiến gỗ của Lào thực tế đã được đưa vào chế biến tại nhiều nhà máy đồ gỗ của Việt Nam. Theo báo cáo, không một ý kiến phản hồi nào của ngành gỗ không thừa chính sách cấm xuất gỗ tròn của Lào. Trong các buổi làm việc với chính phủ sau khi báo cáo của EIA được công bố, đại diện ngành gỗ biện hộ cho việc sử dụng gỗ bất hợp pháp từ Lào rằng nếu doanh nghiệp Việt Nam không mua số gỗ đó thì các doanh nghiệp của Trung Quốc sẽ mua.

Năm 2010, các điều tra viên của EIA đã quay trở lại Việt Nam và Lào để tìm hiểu những thay đổi trong hoạt động buôn bán gỗ giữa hai quốc gia. Từ tháng 10/2010 đến tháng 5/2011, EIA đã thực hiện ba chuyến điều tra thực địa; địa bàn trọng điểm điều tra ở Lào là tỉnh Attapeu, một tỉnh nam Lào, cũng như hai tỉnh khác là Sekong và Khammoune

Ở Việt Nam, EIA đến thành phố Hồ Chí Minh, Quy Nhơn, Pleiku, Pleikan, Đà Nẵng, Vinh, Hà Nội và Hải Phòng.

Các cuộc điều tra gần đây nhất cho thấy tình trạng buôn bán gỗ với quy mô lớn từ Lào sang Việt Nam vẫn tiếp diễn, vi phạm lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn của Lào. Chỉ riêng trong một ngày tháng 10, EIA đã đếm được 34 xe tải chở đầy gỗ tròn từ tỉnh Attapeu đi qua biên giới cửa khẩu Bờ Y.

Trong các cuộc điều tra trước đây, EIA đã đi sâu tìm hiểu thực trạng sử dụng gỗ bất hợp pháp từ Lào của các doanh nghiệp chế biến gỗ Việt Nam, trọng tâm điều tra lần này tập trung vào hoạt động khai thác gỗ trên lãnh thổ Lào. EIA đã đến làm việc với ba doanh nghiệp mà đã thừa nhận rằng hàng năm xuất khẩu tổng cộng khoảng 250.000 m³ từ Lào về Việt Nam. Doanh nghiệp có quy mô khai thác gỗ lớn nhất trong số này là một doanh nghiệp quân đội của Việt Nam.

EIA cũng phát hiện ra rằng tỉnh nam Lào Attapeu là địa bàn khai thác gỗ chính ở Lào. Hầu hết hoạt động khai thác gỗ đều liên quan đến các dự án xây dựng thủy điện và trồng cây công nghiệp. Trong phạm vi tỉnh Attapeu, chặt trắng rừng trên quy mô lớn đang diễn ra tại các khu rừng xung quanh đập thủy điện Xe Kaman 1, thuộc quyền sở hữu của doanh nghiệp Việt Nam, và hàng ngàn ha đất được giải

© EIA

phóng mặt bằng để một doanh nghiệp Việt Nam trồng cao su.

Trên sở điều tra thực địa và các cuộc tiếp xúc bí mật với các bên liên quan chủ chốt, EIA đã phác họa một bức tranh tổng quan về thực trạng tàn phá rừng trên diện rộng ở khu vực nam Lào mà không có biện pháp kiểm soát chính thức nào được triển khai trong thực tế, tình trạng vi phạm luật cấm xuất khẩu gỗ tròn của Lào diễn ra thường nhật và sự liên quan của các quan chức tiêu cực ở trung ương, quân đội với doanh nghiệp có mối quan hệ rộng trong hoạt động buôn bán trái phép mang lại lợi nhuận béo bở này.

HOẠT ĐỘNG KHAI THÁC GỖ TRÊN LÃNH THỔ LÀO

COECCO: Sự liên quan của quân đội EIA biết đến Công ty Hợp tác Kinh tế của Việt Nam lần đầu tiên vào tháng 10 năm 2010 trong một chuyến điều tra tại cảng Quy Nhơn. Thành phố Quy Nhơn, thủ phủ của tỉnh Bình Định, là một trung tâm đầu mối chế biến và buôn bán gỗ ở Việt Nam. Sau khi được phép vào cảng, điều tra viên của EIA đã ghi lại được những đồng gỗ lớn có sơn màu xanh là cây ở đầu lóng gỗ và nhãn hiệu màu vàng ghi bằng tiếng Việt "CTY HOP TAC KINH TE.BQP" dịch ra có nghĩa là "Công ty Hợp tác Kinh tế - Bộ

Quốc Phòng (viết tắt là COECCO)

Một công nhân tại cảng cho biết 95% lượng gỗ tròn có nguồn gốc từ Lào, phần lớn thuộc quyền sở hữu của quân đội Việt Nam, cụ thể hơn là của Quân khu 4.

Để tìm hiểu nguồn gốc của số gỗ này khai thác từ đâu bên Lào và điều tra cụ thể sự liên quan của quân đội Việt Nam với số gỗ này, EIA đã lần theo đường vận chuyển về phía tây hướng đến biên giới Việt Lào và ghi lại được hình ảnh các xe tải chở gỗ ở hai thị trấn biên giới của Việt Nam là Pleiku và Pleikan trên đó in các dấu hiệu tương tự.

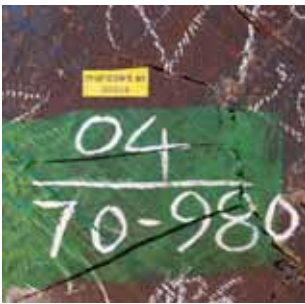
Sau đó EIA đến tỉnh Attapeu của Lào qua cửa khẩu Bờ Y. Tại một khu vực nằm giữa hai đồn biên phòng, điều tra viên EIA đã phát hiện một bãi tập kết gỗ tròn rất lớn. Tuyến đường dẫn tới làng Phao Samphane, nối đường cao tốc chính qua tỉnh Attapeu đến cửa khẩu Bờ Y. Đằng sau ngôi làng cũng có một bãi đất trống lớn để tập kết gỗ. Mặc dù lúc này chỉ còn lại một vài lóng gỗ, nhưng người dân trong làng cho biết tháng trước một lượng gỗ lớn đã được tập kết ở đây nhưng nay đã được vận chuyển sang Việt Nam qua cửa khẩu Bờ Y. Vùng hồ ngâm gỗ đã trống trơn vì mùa khai thác, là mùa khô kéo dài từ tháng 10 đến tháng 5, bị ngừng trệ do mùa mưa đến muộn.

ẢNH TRÊN:

Gỗ của Lào thuộc quyền sở hữu của doanh nghiệp quân đội Việt Nam, cảng Quy Nhơn, Việt Nam, 2010.

© EIA

© EIA

ẢNH TRÊN CÙNG:

Bãi tập kết gỗ của công ty COECCO, Attapeu, Lào, 2011.

ẢNH TRÊN:

Thẻ màu vàng và dấu sơn xanh lá cây ở đầu lóng gỗ thể hiệu dấu hiệu nhận dạng công ty COECCO.

Sau khi quan sát một vòng quanh khu vực, EIA có thể khẳng định rằng phần lớn số gỗ được đưa về bãi tập kết ở làng Phao Samphane có nguồn gốc từ các khu khai thác gần công trường xây dựng đập thủy điện Xe Kaman 1.

Xe vận chuyển số gỗ này có in hình biểu tượng mà EIA đã thấy trên các xe tải ở tận Quy nhơn với dòng chữ "Ban Quản lý khai thác gỗ và Giải phóng mặt bằng Lòng hồ thủy điện Xekaman", điều đó khẳng định rằng công trường thủy điện chính là khu khai thác gỗ. Tiếp đến, tháng 11 năm 2010 EIA đã tìm thấy một mẫu tin quảng cáo của COECCO thông báo phiên đấu giá gỗ được tổ chức vào tháng 6 năm 2010 cho số gỗ khai thác từ khu vực lòng hồ thủy điện Xe Kaman 1. Các tin quảng cáo khác của công ty cho thấy lượng gỗ hàng năm mà công ty có thể cung cấp lên đến 200.000 m³ từ Lào.

Tháng 2 năm 2011, EIA trở lại khu vực xây dựng thủy điện Xe Kaman 1 để xác định xem hoạt động khai thác gỗ của COECCO đã được mở lại chưa. Khu vực công trường xây dựng đập thủy điện trở nên yên ắng một cách lạ thường do công nhân Việt Nam đã trở về quê đón tết năm mới. Tuy nhiên, tại bãi tập kết gỗ ở làng Phao Samphane, EIA đã ghi lại hàng trăm khúc gỗ mới khai thác còn tươi được đánh dấu sơn màu xanh lá cây và thẻ màu vàng là dấu hiệu nhận dạng của công ty COECCO.

Sự liên quan của quân đội vào hoạt động khai thác gỗ xung quanh khu vực thủy điện Xe Kaman 1 đã được khẳng định khi điều tra viên của EIA cố gắng bám theo một chiếc xe reo đến một khu vực, có khả năng là khu khai thác. Sau một quãng đường dài mù mịt khói bụi bám theo chiếc xe reo, điều tra viên EIA bắt

gặp một trạm kiểm tra có một số người mặc trang phục quân đội Lào canh gác, điều tra viên của EIA không được phép vào trong khu vực. Khu khai thác có thể nằm trong khu bảo tồn Dong Anpham và tiếp giáp với vùng quy hoạch lòng hồ thủy điện Xe Kaman 1.

Tháng 4 năm 2011, EIA đến khu vực xây dựng thủy điện Xe Kaman 1 lần thứ ba. Lần này, bãi tập kết chất hàng đồng gỗ ngổn ngang với tổng trữ lượng lên đến 60.000 m³. Đầu lóng gỗ được sơn màu xanh lá cây và thẻ màu vàng là ký hiệu quyền sở hữu của công ty COECCO.

Để tìm hiểu kỹ hơn về hoạt động của doanh nghiệp và thị trường tiêu thụ cuối cùng, điều tra viên của EIA đã bí mật đóng vai doanh nghiệp đi mua gỗ tìm đến trụ sở của công ty COECCO đóng tại thành phố Vinh, tỉnh Nghệ An, Việt Nam vào tháng 5 năm 2011 để gặp gỡ đại diện xí nghiệp kinh doanh gỗ.

EIA gặp ông Thụy, Giám đốc xí nghiệp Kinh doanh gỗ của COECCO và Nguyễn Trang, Trưởng phòng xuất khẩu gỗ. Theo lời ông Thụy, COECCO đã tham gia kinh doanh và khai thác gỗ ở Lào được hơn 20 năm và trở thành một trong những doanh nghiệp lớn nhất và có thâm niên lâu nhất trong ngành khai thác gỗ ở Việt Nam. Ông Thụy xác nhận rằng toàn bộ số gỗ doanh nghiệp thu mua đều có nguồn gốc từ Lào. Ông Thụy cũng thừa nhận rằng toàn bộ số gỗ được khai thác từ khu vực giải phóng mặt bằng đập thủy điện và doanh nghiệp của ông là một trong số vài doanh nghiệp được cấp phép khai thác tại những diện tích rừng này.

Ông giải thích rằng để tiến hành khai thác gỗ trên đất Lào, trước tiên doanh nghiệp phải xin Chính phủ Lào cấp hạn ngạch.

Việc cấp hạn ngạch được thực hiện mỗi năm một lần, hoặc đôi khi là 6 tháng một lần, nhưng thời hạn cấp phép không bao giờ quá một năm vì Chính phủ không muốn cấp phép khai thác với thời hạn dài hơn.

Theo lời ông Thụy, COECCO được cấp phép khai thác 100.000 m³ trong năm 2010 và hạn ngạch tương tự cho năm 2011 từ khu vực xây dựng đập thủy điện Xe Kaman 1 và từ vài nguồn chưa được làm rõ khác. Ông Thụy cho biết thêm, giấy phép hạn ngạch này cho Chính phủ trung ương tại Vientiane trực tiếp cấp chứ không phải cơ quan chuyên môn lâm nghiệp của tỉnh cấp.

COECCO tự tổ chức thực hiện tất cả các khâu trong quá trình khai thác gỗ tại Lào và sử dụng công nhân của mình. Cán bộ kỹ thuật của công ty kiểm kê khu rừng, lựa chọn các loài mục tiêu được ưa chuộng. Sau khi danh mục cây khai thác được một quan chức Lào ký xác nhận, COECCO đưa công nhân khai thác, xe tải và lái xe sang Lào để khai thác và vận chuyển gỗ về Việt Nam.

Hầu hết số gỗ sau khi khai thác được vận chuyển thẳng về cảng Quy Nhơn và cảng Tiên Sa tại Đà Nẵng; cảng Quy Nhơn là vì đây là địa bàn tập trung nhiều doanh nghiệp chế biến gỗ lớn, chiếm thị phần lớn về nguồn cung sản phẩm cho thị trường tiêu thụ, và cảng Tiên Sa vì ở đây thuận tiện cho dịch vụ giao nhận vận chuyển và tuyến giao thông thủy.

Trang cho biết COECCO đã bán toàn bộ số gỗ khai thác trong năm 2010 cho các doanh nghiệp chế biến gỗ của Việt Nam nhưng hy vọng sẽ thu hút được doanh nghiệp nước ngoài mua ít nhất một nửa sản lượng trong tổng số 100.000 m³ của doanh nghiệp trong năm 2011.

Trang chào bán với điều tra viên của EIA 15.000 m³ gỗ dẫu mà theo lời Trang nói là sẽ được vận chuyển từ Lào về Đà Nẵng hoặc Quy Nhơn trong vài tháng tới.

Trang cũng tiết lộ rằng COECCO có một xí nghiệp chế biến gỗ ở thị trấn Baan Laogam bên Lào, nhưng xí nghiệp này chỉ làm công đoạn sơ chế đơn giản từ gỗ tròn thành gỗ xẻ thô (xúc gỗ vuông), và không được trang bị để chế biến gỗ bán thành phẩm hoặc thành phẩm. Thị trường tiêu thụ lượng gỗ xẻ này là ở Việt Nam. Tháng 4 năm 2011, EIA/ Telapak đã đến thị sát tại xí nghiệp của COECCO ở thị trấn Baan Laogam và bắt gặp 4 xe tải đậu gần cổng xí nghiệp, trên đó chở đầy gỗ mới khai thác còn tươi nguyên rễ và vỏ, mặc dù cơ sở vật chất của xí nghiệp trông có vẻ cũ kỹ và sơ sài.

COECCO hoạt động với chức năng của một đơn vị làm kinh tế thuộc Bộ tư lệnh Quân khu 4 của Việt Nam và có hai trụ sở chính đều đặt tại thành phố Vinh. Cả hai đơn vị này đều được hưởng lợi từ mối quan hệ thân thiết với quân đội Lào. Năm 2010, Bộ Quốc phòng Lào đã trao tặng Huân chương Lao động hạng nhất cho Bộ Tư lệnh Quân khu 4 và COECCO "Vì đã có những đóng góp và cống hiến cho tình hữu nghị, đoàn kết và mối quan hệ hợp tác toàn diện giữa hai đảng, hai nhà nước, hai quân đội và nhân dân hai nước Việt Lào".⁴⁴

ẢNH DƯỚI:

Gỗ mới khai thác còn tươi được đưa về bãi tập kết của COECCO, tỉnh Attapeu, Lào, 2011.

ẢNH DƯỚI CÙNG

Biển hiệu ngoài cổng một xí nghiệp của COECCO, thành phố Vinh, Việt Nam. "QK4" là viết tắt của Quân Khu 4

© EIA

© EIA

Mối quan hệ đặc biệt này lý giải vì sao quy mô hoạt động của COECCO tại Lào ngày càng lớn mạnh để trở thành doanh nghiệp khai thác gỗ lớn nhất tại Lào và coi nhẹ lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn của quốc gia này.

Tập đoàn Phonesack: Tra tiền là có gỗ

Tháng 2 năm 2011, các điều tra viên của EIA đã đến tỉnh Sekong, một tỉnh nằm ở phía bắc Attapeu, để ghi lại hoạt động khai thác gỗ liên quan đến việc xây dựng đập thủy điện Xe Kong 4. Khu vực xung quanh công trường xây dựng đập gồm khu bảo tồn Houay Asam và một số khu rừng đã qua khai thác. Bằng chứng của hoạt động khai thác gỗ trên diện rộng đã được tìm thấy; nhiều khu đất lớn đã được phát quang để tập kết gỗ, đường vận xuất gỗ đan xen trên mặt đất và vùng cảnh quan rừng trở nên xơ xác, trơ trọi.

Tại một ngôi làng gần đập thủy điện Xe Kong 4, EIA bắt gặp nhiều đồng gỗ mới khai thác còn tươi. Nhiều công nhân Lào trong trang phục bảo hộ có gắn phù hiệu "Xe Kong 4" đang lúi húi đo gỗ, đầu các lóng gỗ đều được đánh dấu bằng sơn xanh lá cây. Các công nhân cho biết tất cả số gỗ này đều sẽ được vận chuyển về Việt Nam và thuộc quyền sở hữu của một công ty có tên gọi là Phonesack

Phonesack Wood (hay còn gọi là Nancy), một công ty con thuộc Tập đoàn Phonesack, là một công ty lấy tên của một nhân vật giàu có nhất tại Lào, ông Phonesack Vilaysack. EIA lần đầu biết đến công ty này vào năm 2007 khi theo chân một công ty của Thái Lan có tên gọi là LVT International sang tìm mua gỗ của Phonesack. Người chủ công ty LVT, ông Prakit Sribussaracum, tiết lộ đã hối lộ một khoản tiền lớn cho các quan chức của Lào để được cấp hạn ngạch khai thác gỗ tại khu vực giải phóng mặt bằng đập thủy điện Nam Theun 2.⁴⁵

Cáo buộc Phonesack tham gia buôn lậu gỗ tròn sang Việt Nam giương như trái ngược hoàn toàn với tuyên bố trên trang web của công ty tron đó Công ty nhấn

mạnh cam kết nghiêm chỉnh chấp hành luật pháp của Lào. Trang web của Phonesack Wood công bố rõ phương thức hoạt động của công ty: "Tuân thủ các quy định của chính phủ về xuất khẩu gỗ thông qua việc chế biến gỗ tròn (gỗ nguyên liệu) thành gỗ bán thành phẩm để nâng cao lợi nhuận, hạn chế xuất khẩu để thực hiện mục tiêu duy trì diện tích rừng. Công ty cũng nỗ lực tạo thêm nhiều việc làm cho cộng đồng".

Để xác minh liệu Phonesack có tham gia buôn bán gỗ bất hợp pháp với Việt Nam, điều tra viên của EIA đã đến thị trấn Thakhek, tỉnh Khammoune ở Lào, vào tháng 4 năm 2011 trong vai một doanh nghiệp thu mua gỗ và gặp gỡ với đại diện của công ty tại nhà máy sản xuất ván sàn của công ty này.

Nhân vật đầu tiên mà EIA gặp là ông Sam Lengsavath, Giám đốc Hành chính của Phonesack Wood tại nhà máy ở ngoại ô thị trấn Thakhek. Lengsavath nói rằng công ty đã chuyển toàn bộ hoạt động sản xuất sang nhà máy ván sàn tổng hợp mới gần thị trấn Gnommalat. Lengsavath nhấn mạnh rằng công ty luôn chấp hành nghiêm chỉnh các quy định pháp luật của Lào, khai thác gỗ từ các dự án thủy điện, khai thác mỏ và làm đường, và rằng công ty cũng nắm rõ các quy định chứng minh nguồn gốc hợp pháp đối với các sản phẩm gỗ xuất sang thị trường Hoa Kỳ.

Các điều tra viên của EIA được trưởng phòng xuất khẩu của công ty, ông Butch Lugay, dẫn đi thăm quan nhà máy mới. Trong quá trình trò chuyện với Lugay, một sự thật hoàn toàn khác được hé lộ. Lugay cho biết công ty không thể đảm bảo sản xuất mặt hàng ván sàn theo đúng đơn đặt hàng được vì thiếu nguyên liệu trầm trọng. Anh này thừa nhận rằng nhà máy chế biến gỗ có vai trò quan trọng, nó như một tấm bình phong để cho quan chức chính phủ Lào thấy rằng công ty đã đầu tư và phát triển cơ sở chế biến trong nước. Trong thực tiễn, nhà máy được sử dụng để xin Chính phủ Lào tăng hạn ngạch khai thác gỗ. Lugay nói: "Khi anh có một nhà máy lớn, Chính phủ sẽ tới thăm, anh sở hữu nhiều, Chính phủ sẽ cấp nhiều hạn ngạch. Doanh nghiệp có quy mô nhỏ bé không được cấp hạn ngạch, chỉ công ty chúng tôi thôi". Theo báo cáo, hàng năm Phonesack được cấp hạn ngạch khai thác trên 120.000 m³ gỗ.

Theo lời Lugay: "...rất nhiều (gỗ) có được là nhờ Chính phủ, hạn ngạch khai thác mà chúng tôi được cấp, gỗ tròn và gỗ xẻ, được vận chuyển sang Việt Nam". Lugay ước tính 90% lượng gỗ, hoặc khoảng 108.000 m³ gỗ được xuất khẩu sang Việt Nam dưới dạng gỗ tròn qua cửa khẩu Naphao – Cha Lo và các cửa khẩu khác, từng đoàn xe tải chở gỗ xuất phát từ công ty vào ban đêm để qua biên giới.

Lugay giải thích rằng Phonesack ưu tiên kinh doanh xuất khẩu gỗ với Việt Nam

ẢNH DƯỚI:

Gỗ mới khai thác còn tươi được đưa về bãi tập kết của COECCO, tỉnh Attapeu, Lào, 2011.

ẢNH DƯỚI CÙNG

Biển hiệu ngoài cổng một xí nghiệp của COECCO, thành phố Vinh, Việt Nam. "QK4" là viết tắt của Quận Khu 4

© EIA

hơn hoạt động chế biến gỗ của công ty vì nó giúp Vilaysack, chủ sở hữu công ty, nhanh chóng thu được các khoản lợi nhuận từ hợp đồng và giao dịch thanh toán tiền mặt. Lugas tiết lộ rằng lợi nhuận mà Vilaysack thu được từ xuất khẩu gỗ tròn sang Việt Nam cao hơn nhiều lần so với lợi nhuận của nhà máy ván sàn.

Để kinh doanh gỗ, Vilaysack xây dựng mối quan hệ thân thiết với những cá nhân có quyền lực chính trị và có tầm ảnh hưởng lớn trong Chính phủ Lào. Dự luận có tin rằng Vilaysack có quan hệ mật thiết với Chủ tịch nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào và đã xấp xỉ một số vị trí công việc trong Tập đoàn Phonesack cho họ hàng của Chủ tịch nước. Evan Sam Lengsavath, người có quan hệ họ hàng với Phó Thủ tướng đương chức của CHDCND Lào, cũng được nhận vào làm nhờ mối quan hệ chính trị. Đây là mối quan hệ đặc biệt mang lại nhiều thuận lợi khi mà hạn ngạch khai thác gỗ được cấp phép trực tiếp từ Văn phòng Thủ tướng.

Ngoài khai thác gỗ, Tập đoàn Phonesack còn hoạt động mạnh trong nhiều dự án khai khoáng và xây dựng tại Lào. Năm 2010, tập đoàn này bị cáo buộc là đã tổ chức khai thác vàng theo một hợp đồng với quân đội Lào trong khu Bảo tồn Quốc gia Nakai Nam Theun.⁴⁶

Nicewood: Có tiền thì chẳng có gì là khó khăn cả

Việt Nam cũng tham gia khai thác gỗ ở Lào, nhất là tại tỉnh miền bắc Xieng Khouang. Tháng 4 năm 2011, điều tra viên của EIA trong vai một doanh nghiệp thu mua ván sàn gỗ đã tìm đến trụ sở chính của công ty đóng tại vùng ngoại ô Hà Nội để tìm hiểu cụ thể về các hoạt động của Nicewood tại Lào.

Trong cuộc gặp gỡ kéo dài một tiếng đồng hồ với Tony Xuân, Trưởng phòng

Xuất – Nhập khẩu của công ty, một sự thật dần được hé lộ rằng mặc dù công ty có một số nhà máy chế biến gỗ trên đất Lào, nhưng phần lớn lượng gỗ mà công ty khai thác tại đây lại được vận chuyển về Việt Nam mà không qua chế biến.

Xuân cho biết trước đây công ty có xuất khẩu các sản phẩm ván sàn dân dụng và ván sàn tàu biển từ các nhà máy của họ tại Lào sang nhiều quốc gia trong đó có Anh Quốc, Hà Lan và Hàn Quốc. Xuân tiếp tục giải thích rằng hiện nay công ty không sản xuất các mặt hàng gỗ thành phẩm nữa và cũng không có kế hoạch phát triển mảng kinh doanh này.

Xuân tiết lộ rằng lĩnh vực kinh doanh chủ đạo của công ty không tập trung vào mặt hàng thành phẩm mà là nguyên liệu đầu vào – chủ yếu là gỗ tròn và gỗ xẻ hộp. Điều này một lần nữa cho thấy rằng công ty đã sử dụng các nhà máy chế biến gỗ ở Lào như một tấm bình phong để xin cấp hạn ngạch khai thác từ Chính phủ Lào, mà trong đó phần lớn gỗ chưa qua chế biến sẽ được đưa sang Việt Nam.

Theo Xuân nói, hàng năm Nicewood được giao chỉ tiêu 30.000 m³ gỗ và đều khai thác từ các khu rừng chứ không phải từ các khu vực xây dựng thủy điện. Xuân nói thêm rằng để được cấp hạn ngạch khai thác gỗ, thì doanh nghiệp “phải có quan hệ tốt với Chính phủ”. Xuân nói cụ thể là doanh nghiệp phải “trả tiền cho Chính phủ để được cấp hạn ngạch... và trả tiền để được vận chuyển gỗ về đây... ví dụ như cán bộ hải quan và chủ rừng... chúng tôi phải chi tiền cho họ...”

Tiếp tục khai thác câu chuyện, Xuân thừa nhận rằng “Lào có lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn và gỗ xẻ hộp, nhưng một số công ty như chúng tôi vẫn có thể nhập khẩu”. Xuân nói thêm: “Không có gì là không thể, nếu bạn có tiền”.

© EIA

ẢNH TRÊN CÙNG:

Nhà máy chế biến gỗ của Phonesack tại tỉnh Khammoune, Lào. Công ty không thể đảm bảo sản xuất theo đúng đơn hàng các mặt hàng thành phẩm do thiếu nguyên liệu đầu vào.

ẢNH TRÊN DƯỚI:

Gỗ xẻ hộp từ Lào, nhà máy của Nicewood, Hà Nội, Việt Nam, 2011.

Tại kho hàng của Nicewood, toàn bộ kho hàng chất đầy gỗ xẻ hộp, phần lớn có nguồn gốc từ Lào. Có ba xe tải chở đầy gỗ tròn vàng xẻ hộp vừa từ Lào về, đang dỡ hàng xuống. Xe tải chở gỗ từ các nhà máy của công ty ở Lào về Việt Nam đi qua đường cửa khẩu Nong Het – Nam Can Xuân cũng cho biết Nicewood xuất khẩu gỗ của Lào cho các khách hàng nước ngoài. Tháng 1 năm 2011, Nicewood đã xuất khẩu 1.200 m³ gỗ trặc sang thành phố Yantai ở Trung Quốc. Trước đó, công ty đã xuất đi 3.000 m³ gỗ tròn vàng sang cảng Kandla ở Ấn Độ

DOANH NGHIỆP VIỆT NAM SỬ DỤNG GỖ CỦA LÀO

Từ tháng 10 năm 2010 đến tháng 5 năm 2011, điều tra viên của EIA đã gặp gỡ với hàng loạt các doanh nghiệp chế biến gỗ Việt Nam để tìm hiểu mức độ sử dụng gỗ của Lào trong ngành gỗ Việt Nam. EIA phát hiện ra rằng các doanh nghiệp đóng tại trung tâm thương mại thành phố Hồ Chí Minh có xu hướng không sử dụng gỗ của Lào do chi phí vận chuyển mà tìm nguồn nguyên liệu từ các vùng xa hơn, như châu Phi và Nam Mỹ. Tuy nhiên, các doanh nghiệp chế biến gỗ mà EIA đến tìm hiểu ở Quy Nhơn, Pleiku ở miền Trung Việt Nam, Hà Nội ở khu vực phía Bắc, đều chứng kiến họ sử dụng gỗ nhập khẩu từ Lào. Điều tra viên của EIA cũng ghi lại một lượng lớn gỗ của Lào tại các cảng biển của Việt Nam như Hải Phòng, Đà Nẵng và Quy Nhơn, số gỗ này đang được chào bán hoặc sẽ được tiếp tục vận chuyển đi.

Một doanh nghiệp sản xuất đồ gỗ gặp gỡ với EIA tại thành phố Hồ Chí Minh đã tóm

tắt tình hình là: “Cung cách làm ăn của Lào cũng giống như Việt Nam, rất nhiều tiền đi cửa sau. Rất khó lấy gỗ ra. Việc làm này là phạm pháp. Ở Quy Nhơn, có nhiều cách để có gỗ. Nhưng cách nào thì tôi không biết. Chúng tôi là doanh nghiệp lớn, chúng tôi không biết phải đi cửa sau thế nào và chúng tôi cũng không có gan làm thế”.

Đức Long Gia Lai

EIA đã gặp gỡ với công ty Đồ gỗ Đức Long Gia Lai đóng tại thành phố Pleiku, một công ty thuộc Tập đoàn Đức Long. Công ty được cho là có quan hệ mật thiết với Chính phủ và quân đội Việt Nam.

Theo lời ông Đỗ Thành, Giám đốc công ty Đức Long Gia Lai thì công ty chủ yếu nhập khẩu gỗ từ Lào thông qua một ban hàng cung cấp thường xuyên bên đó. Gỗ được vận chuyển về Pleiku qua cửa khẩu Bờ Y, và được đưa vào nhà máy để sản xuất ván sàn và đồ gia dụng. Tại nhà máy của công ty, EIA quan sát thấy hàng đống gỗ lớn của Lào trong đó có gỗ vàng, dầu và cẩm xe.

Ông Thành cho biết Đức Long có cung cấp gỗ cho quân đội Việt Nam. Trong cuộc gặp này, EIA thấy một tấm bảng trắng trên đó có ghi tên các khách hàng của Đức Long tại Việt Nam như Phòng tham mưu – Quân khu 5, Sư đoàn 320 – Quân đoàn 3, Đức Long cung cấp gỗ cho các dự án của cả hai đơn vị này. Điều đó chứng tỏ Đức Long có mối quan hệ mật thiết với Chính phủ Việt Nam.

Ngoài ra, Đức Long còn kinh doanh với nhiều đối tác nước ngoài và đều đặn xuất khẩu các lô hàng cho các bạn hàng ở Đức, Hà Lan, Hy Lạp, Nhật Bản, Israel và các quốc gia khác nữa.

ẢNH DƯỚI:

Bốc gỗ lên xe, Sekong, Lào, 2010.

Doanh nghiệp Đồ gỗ Thanh Thủy
EIA đã đến một doanh nghiệp có quy mô trung bình, chuyên sản xuất mặt hàng ngoại thất, đóng tại thành phố Quy Nhơn có tên gọi là Thanh Thủy. Doanh nghiệp này sản xuất và kinh doanh các mặt hàng đồ gỗ ngoại thất từ gỗ dầu và trò vàng.

Theo bà Nguyễn Thị Hồng Thủy, Phó giám đốc, mỗi năm doanh nghiệp xuất đi 300 công-te-nơ hàng, 70% sản phẩm được làm từ gỗ trò vàng, phần còn lại từ gỗ dầu và các loại gỗ khác. Cả gỗ dầu và trò vàng đều có nguồn gốc từ Lào và Việt Nam. Phần lớn gỗ nguyên liệu được đưa về Quy Nhơn dưới dạng gỗ tròn, số khác dưới dạng gỗ xẻ. Bà Thủy tiết lộ doanh nghiệp không trực tiếp nhập khẩu gỗ từ Lào mà thu mua gỗ của Lào thông qua đại lý trong nước. Phần lớn sản phẩm của doanh nghiệp đều được xuất sang thị trường Châu Âu và Hoa Kỳ

Khang Thịnh

Đứng tại thành phố Quy Nhơn, EIA đã đến một nhà máy của doanh nghiệp Khang Thịnh. Doanh nghiệp này phụ thuộc chủ yếu vào nguồn gỗ từ Lào để sản xuất đồ gỗ nội thất xuất khẩu. Giám đốc doanh nghiệp, bà Tăng Thị Tuyết Nga, tiết lộ gỗ dầu và trò chiếm khoảng 70% nguyên liệu đầu vào của Khang Thịnh. Hàng năm Khang Thịnh thu mua khoảng 3.000 m³ có nguồn gốc từ Lào thông qua một đại lý có trụ sở tại thành phố Quy Nhơn tên là Công ty TNHH Duy Tuấn. Hầu hết sản phẩm của Khang Thịnh đều được xuất sang châu Âu.

Vinafor Đà Nẵng

Vinafor là một doanh nghiệp nhà nước tham gia mọi khâu của hoạt động thương mại gỗ từ trồng rừng, buôn bán khoáng sản đến chế biến gỗ. EIA đã gặp gỡ với một công ty con của Vinafor ở Đà Nẵng. Chuyển thăm nhà máy của doanh nghiệp cho thấy nhà máy có công suất chế biến tương đối nhỏ, lĩnh vực kinh doanh chủ yếu của Vinafor Đà Nẵng là buôn bán gỗ. Sau đó EIA đã liên hệ qua điện thoại với ông Johnny Cường, người chịu trách nhiệm quản lý nguồn nguyên liệu đầu vào của nhà máy. Ông Cường tiết lộ có thể cung cấp một lượng lớn gỗ của Lào và hiện đang có 6.000 m³ gỗ trò vàng chuẩn bị đưa về Việt Nam.

Doanh nghiệp Đồ gỗ Hoàng Phát

Năm 2007, EIA đã gặp gỡ với Doanh nghiệp Đồ gỗ Hoàng Phát đóng tại thành phố Quy Nhơn và phát hiện ra rằng doanh nghiệp đang nhập khẩu gỗ trò vàng từ Lào để sản xuất đồ gỗ xuất khẩu sang Châu Âu. Tháng 4 năm 2011, EIA chứng kiến một số xe tải của Hoàng Phát đang bốc gỗ lên xe tại bãi tập kết gỗ của COECCO tại tỉnh Attapeu. Nhưng các thư chào hàng sau này của Hoàng Phát lại thông báo doanh nghiệp chào bán một lượng lớn gỗ dầu có nguồn gốc từ "rừng trong nước".

ĐIỂM TRUNG CHUYÊN

Theo kết quả điều tra của EIA từ năm 2007, phần lớn lượng gỗ xuất khẩu từ Lào sang Việt Nam dưới hình thức gỗ tròn hay gỗ xẻ đều vi phạm luật pháp của Lào. Cửa khẩu được sử dụng để chuyển gỗ bất hợp pháp từ Lào vào Việt Nam gồm:

Cửa khẩu Phoukeau – Bờ Y: Hàng đoàn xe tải chở gỗ chủ yếu từ tỉnh Attapeu và có thể từ Sekong đã đi vào Việt Nam qua cửa khẩu này. Gỗ đưa vào Việt Nam qua cửa khẩu này thường được chuyển về thành phố Quy Nhơn, Vinh và Đà Nẵng.

Tuyến đường 15 ở Saravan: Các tài xế chở gỗ cho biết phần lớn gỗ khai thác từ lòng hồ thủy điện Sekong 4 được vận chuyển về Việt Nam qua tuyến đường này. Họ cho rằng phần lớn số gỗ này được đưa về Đà Nẵng.

Dak Cheung ở Sekong: Gỗ từ lòng hồ thủy điện Xekaman 3 được cho là vận chuyển về Việt Nam qua tuyến đường này.

Cửa khẩu Nong Het - Nam Can: Một doanh nghiệp buôn bán gỗ ở Việt Nam tiết lộ cho EIA biết là cửa khẩu Nonghet-Nam thường được sử dụng để vận chuyển gỗ tròn và gỗ xẻ hộp. Gỗ vận chuyển qua tuyến đường này sẽ được đưa về thành phố Vinh, Hải Phòng hoặc Hà Nội.

Cửa khẩu Naphao – Cha Lo: Năm 2007, EIA đã quay được cảnh từng đoàn xe tải chở gỗ vào Việt Nam qua cửa khẩu này. Tháng 4 năm 2011, một thương nhân của Phonesack khẳng định rằng cửa khẩu này vẫn hoạt động và gỗ tiếp tục được đưa về Việt Nam qua cửa khẩu này.

Cửa khẩu Khe Sanh - Lao Bảo và Nam Phao – Cầu Treo: Theo báo cáo, "các loại gỗ quý" bất hợp pháp có giá trị kinh tế cao thường được tuồn lậu vào Việt Nam qua cả hai cửa khẩu này.

ĐIỂM ĐẾN TIẾP THEO

ẢNH TRÊN CÙNG:

Cảng Tiên Sa, Đà Nẵng, Việt Nam.

ẢNH TRÊN:

Đồ gỗ ngoại thất sản xuất tại Việt Nam xuất đi Châu Âu.

Trong số hàng trăm ngàn mét khối gỗ được chuyển từ Lào về Việt Nam hàng năm, một lượng lớn được đưa vào thị trường quốc tế; chủ yếu dưới hình thức mặt hàng gỗ thành phẩm sản xuất tại Việt Nam nhưng có cả gỗ nguyên liệu đầu vào cho chế biến ở các quốc gia trong đó có Trung Quốc và Ấn Độ. Do công tác quản lý tài nguyên rừng ở các quốc gia châu Á khác, như Indonesia, được cải thiện đáng kể nên Lào, với tài nguyên rừng phong phú và hệ thống quản lý yếu kém, trở thành một nguồn cung nguyên liệu hấp dẫn cho ngành chế biến gỗ trong và ngoài khu vực.

MẶT HÀNG GỖ THÀNH PHẨM

Ngành chế biến gỗ Việt Nam chuyên sản xuất các mặt hàng gỗ nội và ngoại thất, ngoài ra sản xuất ván sàn và các mặt hàng thành phẩm khác cũng đang phát triển mạnh. Đặc thù của ngành gỗ Việt Nam là sản xuất để xuất khẩu, gỗ từ Lào được đưa vào sản xuất mặt hàng thành phẩm rồi xuất sang nhiều thị trường tiêu thụ, chủ yếu là EU và Hoa Kỳ.

Trong nội khối EU, mỗi quốc gia thành viên đặt ra những quy định khác nhau về các loài gỗ được phép sử dụng trong mặt hàng gỗ ngoại thất nhập khẩu từ Việt Nam, các quy định này chủ yếu phụ thuộc vào thị hiếu tiêu dùng và nhận thức về tác động môi trường của nạn khai thác gỗ bất hợp pháp.

Ví dụ, thị trường bắc Âu như Đức lại ưa chuộng các loài gỗ rừng trồng như bạch

đàn và keo và thường yêu cầu gỗ có chứng chỉ.

Tuy nhiên, các thị trường khác như Italy lại vẫn mua đồ gỗ ngoại thất từ Việt Nam được sản xuất từ các loài có rủi ro cao như chò vàng và gỗ dâu, mà điều tra viên của EIA đã chứng minh là chủ yếu có nguồn gốc từ Lào.

Tại một nhà máy đồ gỗ ngoại thất Quy Nhơn mà EIA đã đến thăm quan, nhà máy đang chế biến cùng một lúc gỗ bạch đàn có chứng chỉ cũng như trò vàng và gỗ dâu từ Lào. Điều này cho thấy nhu cầu thị trường là động cơ thúc đẩy chính trong hoạt động buôn bán gỗ bất hợp pháp từ Lào.

Qua các cuộc điều tra trong năm 2010 và 2011, EIA đã thu thập được tài liệu về việc các doanh nghiệp ở Việt Nam sử dụng gỗ dâu và trò vàng để sản xuất đồ gỗ gia dụng rồi xuất sang thị trường EU. Một doanh nghiệp ở Quy Nhơn cho biết đã xuất đi nhiều lô hàng đồ gỗ ngoại thất làm bằng gỗ trò vàng cho hai nhà phân phối của Italy có tên là Sea Ingross SRL và Di.Mo Commerciale SRL, hai nhà phân phối này sau đó bán lại cho các cửa hàng bán lẻ địa phương. Một trong những thương hiệu mà EIA đã từng bắt gặp tại nhà máy, Cosma, được rao bán trên một trang web của Italy. Một doanh nghiệp khác ở Quy Nhơn xác nhận là đã xuất các lô hàng đồ gỗ ngoại thất làm từ gỗ trò vàng có nguồn gốc từ Lào cho các cửa hàng bán lẻ của một công ty của Pháp có tên là Leroy Merlin's tại Ba Lan. Hai doanh nghiệp này cũng xuất khẩu đồ gỗ làm từ gỗ dâu cho các khách hàng tại Hy Lạp và Phần Lan.

Các sản phẩm làm từ gỗ tròn vàng có nguồn gốc từ Lào cũng đã được đưa vào thị trường Hoa Kỳ.

Kết quả phân tích số liệu thương mại của EIA cho thấy các doanh nghiệp đồ gỗ ở Quy Nhơn đã xuất khẩu nhiều lô hàng đồ gỗ ngoại thất làm từ gỗ tròn vàng cho các khách hàng Hoa Kỳ. Một trong những khách hàng đó là Công ty Oxford Garden đóng tại bang Kentucky, mà trang web của công ty này công bố rõ là họ chuyên kinh doanh mặt hàng đồ gỗ gia dụng làm từ gỗ "shorea" (gỗ tròn), và nói thêm rằng "Chúng tôi chỉ sử dụng loại gỗ tốt nhất và chúng tôi không hà tiện trong việc sử dụng gỗ". Các doanh nghiệp đồ gỗ Việt Nam đã xuất đi nhiều lô hàng làm bằng gỗ tròn vàng cho International Caravan Inc.

GỖ NGUYÊN LIỆU

Các doanh nghiệp Việt Nam tham gia buôn bán gỗ từ Lào cũng cung cấp gỗ cho các bạn hàng quốc tế và các nhà máy chế biến trong nước. Ví dụ, Công ty Nicewood đóng tại Hà Nội xuất khẩu gỗ của Lào sang Ấn Độ và Trung Quốc. Kết quả tìm kiếm trên internet cho thấy hoạt động buôn bán quốc tế đối với gỗ của Lào vẫn đang tiếp diễn; ví dụ một công ty

của Việt Nam có tên là Công ty TNHH Gỗ Việt Anh đã chào bán cả gỗ đầu và gỗ tròn có nguồn gốc từ Lào để xuất khẩu trong năm 2011, với nguồn cung hàng tháng khoảng 20.000 m³. Thương nhân từ các quốc gia Châu Á cũng đang kiếm lợi nhuận từ các khu rừng của Lào; Các công ty của Singapore, Ấn Độ và Trung Quốc cũng tham gia buôn bán gỗ của Lào.

ẢNH DƯỚI:

Gỗ tròn của Lào, cảng Quy Nhơn Việt Nam, 2010.

KINH DOANH GỖ TRẮC

Bên cạnh hoạt động buôn bán với khối lượng lớn các loài gỗ có giá trị trung bình như gỗ đầu và gỗ tròn từ Lào, thị trường chợ đen buôn bán các loài "gỗ quý" đắt tiền cũng đang tồn tại.

Các loài thuộc loại gỗ quý và đắt tiền này gồm trác Siam, mà người Trung Hoa thường gọi là Huanghuali, và trác Khamphi. Ở Lào, việc khai thác và buôn bán các loài này bị luật pháp nghiêm cấm. Thương nhân buôn bán gỗ quý ngày càng lùng sục tìm mua các loài trác "phi truyền thống" như narra padauk và makha. Ở đây cụm từ "gỗ trác" được dùng để chỉ sự kết hợp của hai loài này.

Tháng 4 năm 2011, EIA có cơ hội gặp gỡ ông Xie Rongjian làm việc cho Công ty Guangzhou-based De Sheng Hạng tại Lào. Tự nhận là một trong những công ty buôn bán gỗ trác lớn nhất tại Lào, Xie có cả một đội ngũ người Trung Quốc lùng sục khắp nước Lào để tìm nguồn cung gỗ trác. Hai loài chính mà Xie buôn bán là trác Siam và narra padauk – cả hai loài này đều được thu mua từ Lào và Campuchia.

Trong gần một thập kỷ kinh doanh ở Lào, Xie chứng kiến nguồn cung gỗ trác sụt giảm nhanh chóng. Xie lý giải điều này là do mức giá cao một cách phi lý mà người tiêu dùng đang phải trả cho nguồn nguyên liệu và mặt hàng gỗ thành phẩm ở Trung Quốc. Xie thừa nhận: "các loài này gần như cạn kiệt...và cũng chỉ đủ kinh doanh trong vòng 5 năm nữa (ở Lào)". Nguồn cung khan hiếm đến mức mà Xie nói sẵn sàng đi đến bất cứ vùng miền nào ở Lào nếu có ai đó chào bán dù chỉ vài m³ gỗ tròn. Xie không tham gia vào hoạt động

khai thác mà chỉ thu mua gỗ từ các xưởng cưa và thương nhân trong nước. Những người này mua gom từ người dân các làng quê.

Xie tiết lộ gỗ trác thường được đưa sang Việt Nam qua cửa khẩu Nam Phao – Cầu Treo và Khe Xanh – Lao Bảo. Sau khi đưa vào Việt Nam, gỗ tiếp tục được vận chuyển về cảng Hải Phòng và Đà Nẵng, ở đó gỗ được đóng vào công-te-nơ và xuất sang Trung Quốc.

Thị trường tiêu thụ cuối cùng của gỗ trác là các cơ sở sản xuất đồ mộc truyền thống ở Trung Quốc. Nói đến các loài gỗ trác quý hơn, Xie cho biết ông ta thu mua ở Lào với cái giá "chỉ vài trăm USD" nhưng có thể bán làm nguyên liệu ở Trung Quốc với giá khoảng 50.000 USD một m³. Xie cho biết thêm rằng trong vòng 10 năm qua, giá gỗ nguyên liệu ở Trung Quốc đã tăng lên 30 lần.

© EIA

© EIA

CHÍNH SÁCH QUẢN TRỊ RỪNG QUỐC TẾ

© EIA

ẢNH TRÊN:

Xe tải chở gỗ hướng về biên giới Việt Nam, Attapeu, Lào, 2010

Trong thập kỷ qua, khai thác và buôn bán gỗ bất hợp pháp đã được thế giới thừa nhận như là động cơ chính gây mất rừng. Nhiều bằng chứng tin cậy cho thấy nhu cầu tiêu dùng sản phẩm gỗ giá rẻ từ các thị trường tiêu thụ lớn như EU và Hoa Kỳ chính là động cơ thúc đẩy nạn khai thác gỗ trái phép và điều này đã dẫn đến sự ra đời các chính sách mới. Các chính sách này được xây dựng nhằm mục đích loại bỏ gỗ bất hợp pháp ra khỏi các thị trường này, chẳng hạn như gỗ từ Lào được buôn bán bất hợp pháp sang Việt Nam.

EU FLEGT

Nhận thức được tác động nghiêm trọng của nạn khai thác gỗ bất hợp pháp và vai trò của thị trường này, EU đã ban hành Kế hoạch Hành động Tăng cường Thực thi Luật Lâm nghiệp, Quản trị và Thương mại Lâm sản (FLEGT) trong năm 2003. Mục tiêu của Kế hoạch Hành động này là giải quyết nạn khai thác gỗ bất hợp pháp ở cả quốc gia sản xuất và quốc gia tiêu thụ gỗ. Hai trụ cột chính của Kế hoạch Hành động là Quy chế Gỗ và Hiệp định Đối tác Tự nguyện (VPA).

Được thông qua vào tháng 7 năm 2010, Quy chế Gỗ nghiêm cấm hoạt động nhập khẩu gỗ có nguồn gốc bất hợp pháp vào thị trường Châu Âu. Điều đó có nghĩa là doanh nghiệp nhập khẩu gỗ bất hợp pháp vào thị trường EU có thể bị khởi tố. Quy định cũng kêu gọi các doanh nghiệp thực hiện nghiêm túc trách nhiệm giải trình để tránh mua phải gỗ có nguồn gốc bất hợp pháp.

Sau khi Quy chế có hiệu lực thực hiện từ tháng 3 năm 2013, doanh nghiệp nhập khẩu gỗ và sản phẩm gỗ vào thị trường Châu Âu phải yêu cầu doanh nghiệp xuất khẩu cung cấp đầy đủ bằng chứng rằng

gỗ được khai thác và buôn bán có nguồn gốc hợp pháp.

Với quy định như vậy, các doanh nghiệp xuất khẩu của Việt Nam mà sử dụng gỗ nguyên liệu từ Lào sẽ bị coi là đối tượng có nguy cơ cao.

FLEGT VPAs được thiết lập để hỗ trợ các quốc gia sản xuất gỗ xác minh nguồn gốc hợp pháp của sản phẩm gỗ và nhằm đảm bảo rằng chỉ có sản phẩm gỗ đã được xác minh hợp pháp mới được phép xuất sang thị trường EU. VPAs là một hiệp định song phương giữa EU với từng quốc gia sản xuất gỗ.

Trong khuôn khổ VPA, giấy phép sẽ được cấp cho các doanh nghiệp xuất khẩu mà tuân thủ Hệ thống Đảm bảo Gỗ Hợp pháp (TLAS) hay "tiêu chuẩn hợp pháp" – tiêu chuẩn này gồm một tập hợp các quy định của luật pháp liên quan đến quản lý hoạt động buôn bán gỗ và được thống nhất trong quá trình đàm phán VPA với EU. Các tiêu chuẩn hợp pháp như vậy cần được áp dụng cho tất cả các loại gỗ khổng lồ gỗ đỏ sản xuất trong nước hay do quốc gia đối tác nhập khẩu. Trong trường hợp của Việt Nam, một doanh nghiệp muốn được cấp giấy phép VPA cho mặt hàng đồ gỗ làm bằng gỗ từ Lào cần phải có đủ bằng chứng chứng minh rằng doanh nghiệp đã tuân thủ các quy định của luật pháp Lào và Việt Nam. Cả hai quốc gia đều phải thể hiện sự quan tâm trong đàm phán VPA với EU.

Một bộ phận vô cùng quan trọng trong quá trình đàm phán VPA là sự tham gia của các bên liên quan, từ cộng đồng địa phương, các tổ chức xã hội dân sự cho đến đại diện ngành chế biến gỗ và các cơ quan chính phủ.

Ở Việt Nam, tổ công tác đặc biệt FLEGT đã được thành lập vào tháng 10 năm

2010 để triển khai hệ thống TLAS và chuẩn bị cho các vòng đàm phán chính thức với EU, vòng đàm phán này đã được tổ chức vào tháng tiếp theo sau đó. Lào cũng đang thiết lập các cơ chế để thực hiện các công tác chuẩn bị VPA. Quan chức lâm nghiệp của hai quốc gia, những người được phân công giải quyết các vấn đề liên quan đến VPA, đã có cuộc gặp tại Hà Nội vào tháng 3 năm 2011 và thảo luận về nhu cầu cải thiện hệ thống truy xuất nguồn gốc gỗ hợp pháp.⁴⁷ Điều hiển nhiên là bất cứ một VPA nào với Việt Nam hoặc Lào đều sẽ phải giải quyết vấn đề buôn bán gỗ tròn bất hợp pháp đang tiếp diễn giữa hai quốc gia.

ĐẠO LUẬT LACEY CỦA HOA KỲ

Năm 2008, Quốc hội Hoa Kỳ đã sửa đổi Đạo luật Lacey trong đó bổ sung thực vật rừng và các sản phẩm có nguồn gốc từ thực vật rừng, mở rộng phạm vi áp dụng của Đạo luật đối với gỗ và các sản phẩm gỗ nhập khẩu và buôn bán trên thị trường Hoa Kỳ. Đạo luật Lacey sửa đổi quy định các hành vi vi phạm pháp luật gồm nhập khẩu hoặc buôn bán gỗ có nguồn gốc bất hợp pháp. Chế tài xử phạt các hành vi vi phạm Đạo luật từ tịch thu hàng hóa đến phạt tù. Đạo luật cũng đưa ra quy định khai báo hàng hóa trong đó doanh nghiệp nhập khẩu phải liệt kê các loài cây gỗ có trong sản phẩm và khai báo rõ quốc gia khai thác gỗ. Các cộng ty của Hoa Kỳ nhập khẩu sản phẩm gỗ do Việt Nam sản xuất có sử dụng gỗ từ Lào có thể vi phạm Đạo luật Lacey.

REDD+

Mất rừng được cho là tạo ra 20% lượng phát thải các bon toàn cầu và một chương trình mới nổi để giảm phát thải từ phá rừng và suy thoái rừng (REDD+)

đang được đàm phán tại các hội nghị biến đổi khí hậu của Liên Hiệp Quốc và thí điểm thực hiện ở nhiều quốc gia.

Cả Lào và Việt Nam đều tham gia xây dựng các chính sách cho REDD+ và thực hiện các dự án thí điểm. Trong khi REDD+ có tiềm năng mang lại một cơ hội và nền tảng cho quản lý rừng bền vững ở hai quốc gia và cung cấp những khuyến khích về tài chính thì rõ ràng là cả hoạt động khai thác gỗ trái phép lẫn buôn bán gỗ bất hợp pháp đều tiềm ẩn nguy cơ làm giảm những lợi ích của REDD+ tại một phần của vùng Mê Kông.

Lời cảnh báo này đã được thể hiện trong một báo cáo năm 2009 về sự dịch chuyển mất rừng ở Việt Nam sang quốc gia láng giềng như Lào thông qua hoạt động nhập khẩu gỗ bất hợp pháp. Nghiên cứu này phát hiện ra rằng việc thắt chặt kiểm soát khai thác gỗ trong nước cùng với sự phát triển mạnh của ngành chế biến gỗ đã gây hậu quả là mỗi năm có từ 1,7 đến 3,5 triệu m³ bị dịch chuyển khai thác ra nước ngoài trong vòng 20 năm. Nghiên cứu cũng ước tính rằng 50% lượng gỗ nhập khẩu của Việt Nam có nguồn gốc bất hợp pháp.⁴⁸

Patrick Meyfroidt, tác giả chính của báo cáo, nói: "Những nỗ lực kiểm soát mất rừng, khai thác gỗ trái phép và buôn bán gỗ cần được điều phối ở tầm quốc tế... giữa các quốc gia cung cấp như Lào, Campuchia và Myanmar với các trung tâm chế biến như Việt Nam". Meyfroidt nói thêm rằng trong một tầm nhìn tuy ít gặp nhưng có đầy đủ thông tin về thực tiễn thương mại toàn cầu, thì trách nhiệm của Việt Nam đối với dịch chuyển mất rừng và rò rỉ phát thải "cần được chia sẻ giữa quốc gia tiêu thụ sản phẩm của Việt Nam, Việt Nam - quốc gia nhập khẩu gỗ bất hợp pháp và các quốc gia cung cấp nguyên liệu, nơi mà những đối tượng khai thác gỗ trái phép thường thông đồng câu kết với quan chức nhà nước".⁴⁹

ẢNH DƯỚI:

Hoa Kỳ và EU là hai thị trường tiêu thụ lớn nhất đối với đồ gỗ của Việt Nam.

ĐỀ XUẤT KHUYẾN NGHỊ

Quy mô và sự dai dẳng của các hoạt động buôn bán gỗ bất hợp pháp giữa Việt Nam và Lào là một minh chứng rõ ràng về năng lực quản trị rừng yếu kém. Chính sách cấm xuất khẩu gỗ tròn của Chính phủ Lào thường xuyên bị vi phạm, hàng năm có tới hàng trăm nghìn m³ gỗ tròn được vận chuyển qua biên giới. Công tác kiểm tra và quy chế quản lý khai thác gỗ ở Lào trong thực tiễn vẫn còn thiếu.

Hậu quả là tiêu cực, tham nhũng trong ngành lâm nghiệp diễn ra tràn lan. Hạn ngạch khai thác được cấp phép theo một quy trình thiếu minh bạch cho các cá nhân và doanh nghiệp có mối quan hệ đặc biệt, trong đó có cả quân đội Việt Nam. Hối lộ quan chức là một khoản chi phí thường xuyên trong kinh doanh.

Phần lớn lượng gỗ buôn bán xuyên biên giới được cung cấp làm nguyên liệu đầu vào cho ngành chế biến gỗ đang phát triển mạnh của Việt Nam. Doanh thu của ngành chế biến gỗ ước đạt 4 tỷ USD trong năm 2011, và Chính phủ đặt kế hoạch thúc đẩy tăng trưởng doanh thu của ngành lên gấp đôi vào năm 2020. Trong khi đó, nhiều doanh nghiệp chế biến quy mô nhỏ ở Lào lại không thể đảm bảo đủ nguồn cung nguyên liệu đầu vào.

Hậu quả của nạn khai thác cạn kiệt tài nguyên rừng mà không được kiểm soát ở Lào đã hiện hữu rõ nét ở những vùng bị ảnh hưởng như tỉnh Attapeu ở miền nam Lào. Trong năm 2008, trên 200.000 m³ gỗ được vận chuyển qua tuyến đường cửa khẩu nổi tiếng Attapeu với Việt Nam. Trong giai đoạn 2002-2010, khu vực nam Lào đã mất 9% diện tích rừng, tác động nghiêm trọng đến sinh kế của cộng đồng địa phương và đa dạng sinh học.

Chính phủ Lào và Việt Nam cần hành động khẩn cấp để giải quyết vấn đề này và chặn đứng hoạt động buôn bán gỗ trái phép xuyên biên giới. Trong thực tiễn, Việt Nam đã xuất khẩu tình trạng mất rừng trong phạm vi lãnh thổ của mình sang quốc gia láng giềng Lào, do đó quá trình đàm phán REDD+ với Việt Nam phải có một đánh giá minh bạch những rò rỉ trong khu vực. Việc cả hai quốc gia đều thể hiện mối quan tâm tham gia đàm phán VPA với EU tạo ra một nền tảng để giải quyết những vấn đề này. Chứng nào mà những hành động cấp thiết này chưa được thực hiện thì người tiêu dùng nên tránh sử dụng sản phẩm gỗ do Việt Nam sản xuất từ gỗ bất hợp pháp của Lào.

CHÍNH PHỦ LÀO NÊN:

- Thực thi mạnh mẽ lệnh cấm xuất khẩu gỗ tròn
- Ban hành quy định cụ thể về hạn ngạch khai thác và quy trình cấp phép hạn ngạch
- Cụ thể hóa các quy định chuyển đổi đất lâm nghiệp sang trồng cây công nghiệp

CHÍNH PHỦ VIỆT NAM NÊN:

- Nghiêm chỉnh chấp hành các chính sách của Chính phủ Lào thông qua hạn chế nhập khẩu gỗ vào Việt Nam
- Tổ chức đối thoại song phương với Chính phủ Lào về vấn đề buôn bán gỗ trái phép giữa hai quốc gia
- Phối hợp với các hiệp hội ngành chế biến gỗ để loại bỏ gỗ của Lào ra khỏi chuỗi cung
- Yêu cầu các doanh nghiệp quân đội không tham gia khai thác gỗ trên lãnh thổ Lào

LIÊN MINH CHÂU ÂU NÊN:

- Đảm bảo rằng bất cứ một tiến trình đàm phán VPA nào với Việt Nam và Lào phải giải quyết vấn đề buôn bán gỗ tròn giữa hai quốc gia này
- Đảm bảo rằng tiến trình đàm phán VPA phải có sự tham gia của các bên liên quan
- Tăng cường lồng ghép các bài học kinh nghiệm quản trị rừng vào quá trình thiết lập REDD+, nhất là vấn đề dịch chuyển mất rừng

DOANH NGHIỆP VÀ NGƯỜI TIÊU DÙNG NÊN:

- Thu thập bằng chứng về sản phẩm gỗ sản xuất tại Việt Nam trong đó không sử dụng gỗ nhập khẩu của Lào

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ngân hàng Thế giới, Thống kê Toàn quốc, 2008
2. Tổ chức Nông Lương Liên Hiệp Quốc, Nghiên cứu Triển vọng Lâm nghiệp của Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào, 2009
3. Thời báo Châu Á, Một cây đố ở Lào, 5/10/2010
4. WWF, Tiêu dùng Tương lai, 2007.
5. UN FAO 2009 op cit
6. Lào, Đề xuất Chuẩn bị Sẵn sàng, 10/2010
7. Thời báo Châu Á 2010 op cit
8. Chương trình Môi trường Liên Hiệp Quốc, CHDCND Lào, Báo cáo Đánh giá Hiệu quả Hoạt động Môi trường Toàn quốc, 2006
9. Báo "The Nation", Lào tăng độ che phủ rừng trong kế hoạch 5 năm, 29/12/2010
10. Đại Phát thanh Tự do Châu Á, Nhiều quan chức Lâm nghiệp Lào nhân hội lộ để cấp phép khai thác gỗ bất hợp pháp 27/1/2010
11. Chỉ số Nhận biết Tham nhũng của tổ chức Minh bạch Quốc tế (Transparency International), 2010
12. Forest Trends, Han ngạch, Quyện lực, Báo kê và Tìm kiếm đặc lợi, 2010
13. Sắc lệnh số 18 của Thủ tướng CHDCND Lào về Chính sách Quản lý Rừng, 2002
14. Thời báo "Vientiane Times", Đồ gỗ gây thiệt hại cho nguồn cung gỗ 11/2/2011
15. Forest Trends, Thị trường gỗ và thương mại gỗ giữa Lào và Việt Nam, 2009
16. Thời báo Vientiane, Gỗ tròn rò rỉ qua biên giới, quan chức mờ ám, 28/8/2004
17. Thời báo "Vientiane Times", Thủ tướng nghiêm trị buôn bán gỗ bất hợp pháp, 10/6/2011
18. Ngân hàng Thế giới, Báo cáo Phát triển CHDCND Lào, 2010
19. Những Dòng sông Quốc tế, Các dự án thủy điện đang hoạt động và đã quy hoạch, 9/2010
20. Những Dòng sông Quốc tế, Nhu cầu Năng lượng: Tác động của việc phát triển đập thủy điện ở ạt tại Lào, 2008
21. Những Dòng sông Quốc tế, Dự án Thủy điện Nam Theun 2 tại Lào: Một thảm họa nữa của Ngân hàng Thế giới đang trong quá trình hiện thực hóa, 2002.
22. Profor, Cải thiện Quản trị Rừng ở vùng Mê Kông, 2011
23. Thông tấn xã Lào KPL, 3/11/2009
24. Forest Trends 2009 op cit
25. Báo "Vietnam News", Việt Nam cần Hành động cứng rắn hơn nữa để thúc đẩy Ngành chế biến gỗ, 17/3/2011
26. Thông tấn xã Việt Nam, Ngành chế biến gỗ đổi mặt với những thách thức, 28/3/2011
27. Fordaq News: Xuất khẩu đồ gỗ có thể đạt 2,4 nghìn tỷ USD trong năm 2007, 10/1/2008
28. Tổ chức Nông Lương Liên Hiệp Quốc, Báo cáo dự thảo số APFSOSII/WP/2009/09, 2009
29. Datamyne, Đồ gỗ Việt Nam, 7/1/2010
30. Thời báo Sài Gòn, Xuất khẩu Đồ gỗ Việt Nam sang Trung Quốc tăng mạnh, 15/12/2010
31. Thông tấn xã Việt Nam, Ngành chế biến gỗ Việt Nam đổi mặt với nhiều thách thức, 28/3/2011
32. CSIL, Ngành Đồ gỗ Việt Nam, 2007
33. Proforest, Nghiên cứu Ban đầu về FLEGT Việt Nam, 10/2009
34. Thông tấn xã KPL, Doanh nghiệp xuất khẩu đồ gỗ nên tập trung nhiều hơn vào thị trường trong nước, 10/3/2011
35. Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, Hợp tác giữa các doanh nghiệp trong ngành gỗ, 20/8/2010
36. Global Timber, globaltimber.org.uk, 2011
37. EIA/Telapak, Borderlines, 2008
38. Quyết định số 18/2007/QĐ-TTG của Thủ tướng nước CHDCND Lào, 5/2/2007
39. CHXHCN Việt Nam, Đề xuất Chuẩn bị Sẵn sàng trình lên Ủy ban Đối tác Các bon Lâm nghiệp của Ngân hàng Thế giới, 2011
40. Thời báo Straits Times, Đạo luật cân bằng Hán - Việt mang tính đánh đổ của Lào, 1/4/2011
41. Bản tin tóm tắt của Cơ quan Thông tấn Việt Nam, Việt Nam soạn nội dung của Trung Quốc trong tập nhà đầu tư nước ngoài tại Lào: Thời báo "Vientiane Times", 31/5/2011
42. Bản tin tóm tắt của Cơ quan Thông tấn Việt Nam, Doanh nghiệp Việt Nam quan tâm đến các dự án Năng lượng và Khai khoáng tại Lào, 17/9/2010
43. Nhật báo "Sài Gòn Times", Cần kiểm tra các dự án khai thác gỗ vùng lòng hồ thủy điện và làm đường, 10/11/2010
44. Lào ca ngợi các đơn vị quân đội Việt Nam, Bản tin Thông tấn xã Việt Nam, 14/5/10
45. EIA, Đường biên giới, 2008
46. Báo cáo thứ sáu của Ủy ban Chuyên gia Môi trường và Xã hội Quốc tế, Dự án đa mục đích Nam Theun 2, 25/2/2010
47. Lào, Việt Nam thúc đẩy liên kết mạnh hơn trong lâm nghiệp, Thông tấn xã KPL Lào, 4/3/2011
48. P. Meyfroidt và E. Lambin, Quá trình chuyển đổi rừng ở Việt Nam và dịch chuyển mất rừng ra nước ngoài, Tài liệu lưu trữ của Viện Khoa học Quốc gia, 5/2009
49. Trang web Nghiên cứu Môi trường, Các biện pháp bảo vệ môi trường phải được áp dụng trên toàn bộ khu vực, 8/9/2009

30110
60-620

QK
796

HD

47

2008

DIESEL

ENVIRONMENTAL INVESTIGATION AGENCY (EIA)

62/63 Upper Street
London N1 0NY, UK

Tel: +44 (0) 20 7354 7960

Fax: +44 (0) 20 7354 7961

email: ukinfo@eia-international.org

www.eia-international.org

EIA US

www.eia-global.org